Pomurski VESTNIK

MURSKA SOBOTA, 6. maja 1965
Leto XVII. — štev. 17 Cena 20 din

POMURSKI VESTNIK IZHAJA OD FEBRUARJA 1949 — NAJPREJ KOT TEDNIK »LJUDSKI GLAS«, NATO OD JULIJA 1952 KOT »OBMURSKI TEDNIK«, DO PREIMENOVANJA V SEDANJI NASLOV, KOT GLASILO OKRAJNEGA ODBORA SZDL. OD JANUARJA 1963 IZHAJA LIST KOT TEDENSKO GLASILO OBČINSKIH ODBOROV SZDL SLOVENIJE V POMURJU. LIST IZDAJA ČASOPISNO-ZALOŽNIŠKO PODJETJE »POMURSKI TISK« V M. SOBOTI — DIREKTOR ŠTEFAN ANTALIČ — LIST UREJA UREDNIŠKI ODBOR. ODGOVORNI UREDNIK ŠTEFAN BALAŽIC. NASLOV UREDNIŠTVA — MURSKA SOBOTA, KIDRIČEVA UL. 4 TEL. 21-335

DVAJSET LET V SVOBODI

V nedeljo, 9. maja bo minilo dvajset let od takrat, ko je fašistična Nemčija klonila in podpisala kapitulacijo. Čeprav še takrat vojna ni bila končana, saj je bilo potrebno na Daljnem vzhodu zlomiti še poslednji upor fašistične Japonske in tudi v Evropi so se še upirali poslednji ostanki fašističnih enot, je vseeno ves svet zajelo brezmejno veselje in sproščenost. Ljudje so spet sproščeno zadihali v prepričanju, da so v krvi zatrli nekaj pošastnega, ki je kakor grozeč oblak skoraj deset let viselo nad Evropo. Preprost človek v tistih dneh ni čutil meja, bil je občan vsega sveta, povezanega se je čutil s tistim iz najbolj oddaljenih krajev in živel je v veri, da je prišlo človeštvo v novo obdobje in da si bo zgradilo nov, pravičen svet.

Toda v tem splošnem veselju, ki je prevzelo navadne ljudi, so državniki že krojili usodo novemu svetu in čeprav niso mogli mimo želja navadnega človeka, ki se je z brezmejnim junaštvom dvignil zoper osvajalce, so vseeno začeli oblikovati tak svet, ki bo imel v sebi tudi polno možnosti za zaostrovanja, za prestižne boje. Hoteli so mu dati čimbolj tako podobo, kakršno je imel pred vojno, čeprav je bilo jasno, da se je stara zgradba sveta v temeljih zamajala, saj so se ljudje dolga leta borili za svobodo in to svobodo so tudi hoteli imeti. Nekdanji gospodarji pa so hoteli obdržati kolonije, zato ni nič čudnega, da se je boj v raznih delih sveta nadaljeval in da še danes traja ter se večkrat zaostri do nevarnih meja, ko že grozi, da se bo razrasel v svetovni spopad. Prav v današnjih dneh smo priče takim spopadom, ki vnašajo v naše razpoloženje dokaj negotovosti. Žarišča v Južnem Vietnamu, krize Berlina, Kongo, Ciper in še nekatere druge točke nenehno vznemirjajo svet, še posebej zato, ker hočejo nekatere sile po svojih zamislih urejevati svet in ne priznavajo narodom pravice, da si sami krojijo usodo, nočejo tudi priznati, da se stara družbena ureditev ruši in da je socialistična smer, ki so jo ubrale mnoge države, dejansko njihovo hotenje, ker si hočejo izgraditi pravičnejšo družbeno ureditev, v kateri bo človek svobodno živel in razvijal svoje ustvarjalne sposobnosti. Zato ni nič čudnega, da socializem prerašča v svetovni sistem in da tega preraščanja ni mogoče zadržati.

Svet, v katerem živimo, torej ni miren in skriva v sebi polno nevarnost za jutrišnji dan. Mnogo teh trenj, ki prinašajo s sabo delitev sveta na interesne sfere, smo čutili tudi na svojih ramah. V teh preteklih dvajsetih letih nismo bili le enkrat izpostavljeni hudemu pritisku sil, ki so hotele zavreti našo neodvisno, samostojno pot in nas na ta ali oni način podrediti svojim političnim zamislim. Vendar s ponosom ugotavljamo, da nismo klonili in da smo kljub vsemu ubirali pot miroljubnega sodelovanja med narodi in se zavzemali za priznanje pravic slehernemu narodu, da si po svoje kroji družbeno ureditev ter da se mu priznajo pravice do samostojne državne tvorbe. S tako politiko in z lastnim bojem za svobodo smo si pridobili med tistimi narodi, ki so se in se še osvobajajo odvisnosti od tujih držav, izredno velik ugled, kajti bili smo jim kažipot, kako se boriti. Tega ugleda niso mogle prezreti niti velike sile, ki jim je bila naša država s svojo neodvisno politiko in dosledno borbo za pravice drugih narodov vedno trn v peti.

Seveda taka politika v mednarodnih odnosih ni bila brez osnove. Tesno je povezana z vsemi našimi prizadevanji, da bi zgradili socialistično družbeno ureditev torej, družbo svobodnih ljudi, ki upravljajo z vsem narodnim bogastvom in s svojim delom ustvarjajo boljšo bodočnost. Ponosni smo lahko na to, da smo prvi začeli uresničevati znamenito Marxovo geslo »Tovarne delavcem!« S tem, ko so prevzeli upravljanje nad proizvajalnimi sredstvi delovni ljudje v svoje roke, se je v naši družbi začel nov proces, ki mu svetovna javnost posveča veliko pozornost. Ta proces ni bil niti lahek, saj smo bili brez velikih izkušenj in tudi zavest še ni bila tako razvita, da ne bi prihajalo do pojavov, ki jih običajno imenujemo slabo gospodarjenje. Ne bi mogli trditi, da smo se tega že otresli. Vendar pa niso vzrok težavam, ki jih prav v zadnjem času moramo premagovati, samo te. Neredko spoznavamo, da so naše želje neprimerno večje od tistega, kar si lahko ustvarimo v sedanjih pogojih in to seveda vpliva tudi na naše razpoloženje ter si tudi večkrat dopovedujemo, da bi lahko že sedaj imeli več. Srečujemo se s celo vrsto pojavov, ki so novi, ki pa močno vplivajo na naš razvoj ter jih moramo na razne načine odstranjevati. Vsekakor pa nas preveva prepričanje, da imamo vse možnosti in da si tudi hočemo ustvariti boljše življenje ter da si ga tudi bomo.

S temi željami in s to vero se v teh dneh povezujemo z vsem naprednim človeštvom, ki bo slovesno proslavilo zmago nad fašizmom, zmago nad najbolj mračnimi družbenimi silami, ki so ves svet pahnile v vrtinec vojnih grozot z neizmernimi posledicami. Toda na ruševinah starega je začelo rasti novo življenje, ki ne dopušča, da bi se ponovile take strahote.

Štefan Balažic

S svečanosti na Moti pri Ljutomeru v počastitev Nadi Rajhovi, sekretarki SKOJ. Na proslavi je med drugimi govoril tudi republiški poslanec in znani borec iz Prlekije, tovariš Rado Pušenjak (Foto: Janez Ferenc)

VELIČASTNA KOMEMORACIJA NA DOMAČIJI HRABRE SEKRETARKE SKOJ NA MOTI

Pomurje se je oddolžilo Nadi Rajhovi

Med številnimi prireditvami v počastitev delavskega praznika, ki je imel letos tudi obeležje jubileja osvoboditve, je bila minulo soboto v Pomurju gotovo najlepša svečanost na Moti pri Ljutomeru, kjer je množica domačinov in gostov od blizu in daleč počastila spomin hrabre sekretarke SKOJ Nade Rajhove.

Krajevna organizacija ZB NOV za kraje Mota, Cven in Krapje, ki tvorijo močno krajevno skupnost na Murskem polju, je ob sodelovanju soborcev in svojcev junaško umrle Nade Rajhove pripravila veličastno komemoracijo, na kateri so govorniki, med katerimi je bil tudi republiški poslanec Rado Pušenjak, razgrnili zbrani množici velika dejanja komaj 17-letne sekretarke SKOJ in njen delež pri organiziranju odpora proti fašizmu v tem delu naše ožje domovine.

Priljubljena aktivistka in borka Nada Rajhova je s prvoborci Vinkom Meglo, Štefanom Kuharjem in številnimi drugimi naprednimi domačini začela veliko delo, ki je omogočilo kasnejši razmah Osvobodilne fronte. Čeprav začetega dela ni dokončala, ker jo je gestapo aretiral že leta 1942, je Nada Rajhova z vzorom neumorne borke strnila vrste napredne mladine, ki je kasneje na tem izpostavljenem svetu budila v ljudeh vero in upanje v zmago nad fašizmom. Pot mlade revolucionarke se je končala že leta 1943 v krematoriju zloglasnega nemškega taborišča Auswitz, vendar je njeno delo ostalo in spominska plošča na domačiji bo pričala tudi bodočim rodovom o velikih dejanjih in žrtvah najbolj naprednih prebivalcev Prlekije.

Svečano okrašena mesta in naselja, plapolajoče zastave, kresovanja in ognjemeti za 1. maj

S SEJE OBČINSKE SKUPŠČINE LENDAVA

Zastarela trgovina - gostinstvo

V petek se je sestala občinska skupščina Lendava na prvi delovni seji po volitvah. Odborniki so uvodoma poslušali poročilo sveta za zdravstvo, v katerem je rečeno, da je v zadnjih letih opaziti močan padec nekoč značilnih bolezni kot so trahom, tuberkuloza itd.

Z razširjanjem zdravstvene službe, kakor tudi s socialnim napredkom, bodo te bolezni kmalu izginile. Poročilo prav tako navaja, da se zaradi velikih socialnih sprememb in premikov, predvsem pa zaradi posledic, ki jih ti premiki prinašajo s seboj, čuti močan porast živčnih bolezni, saj je v letu 1964 bilo 859 primerov. Veliko je tudi število želodčnih obolenj, te pa so prejkoslej posledica neurejene prehrane. Poročilo podrobneje navaja in analizira vsa področja zdravstva in ob koncu ugotavlja, da je potrebno zdravstveni službi posvetiti večjo pozornost. Še vedno primanjkujejo zdravniki, poseben problem pa so prostori, v katerih deluje zdravstvo. V zadnjem času se močno poudarja potreba po novem zdravstvenem domu, kajti sedanji je že premajhen in neprimeren.

Odborniki so poslušali in prediskutirali še poročilo sveta za trgovino, gostinstvo in turizem, ki je analiziralo položaj teh panog. Veliko govora je bilo še o tem, da ta področja zaostajajo, pa se zaradi tega ne more razviti turizem, čeprav so za to možnosti. Gostinstvo ni sposobno, da bi organiziralo boljšo dejavnost, predvsem zaradi pomanjkanja dobrih kadrov, kakor tudi zaradi zastarelih prostorov, ki z ničemer ne privlačijo gosta. Da bi se situacija spremenila, bo morala širša družbena skupnost nuditi večjo pomoč kot doslej. Podobno je s trgovino. Zastareli prostori prav gotovo ne morejo vplivati na povečan denarni priliv, vplivajo pa lahko na slabšo postrežbo in izbiro, to pa povzroča odliv na tem področju ustvarjenega dohodka v druga.

Ob koncu so odborniki sprejeli še nekaj odlokov in imenovali svete in komisije.

G. RADGONA

Danes zaseda v G. Radgoni občinska skupščina. Na dnevnem redu je razprava in sprejemanje družbenega plana, potrditev programa dela upravnih organov skupščine ter sprejetje poslovnika občinske skupščine. Odborniki bodo nadalje obravnavali in sprejeli še odlok o vzdrževanju in popravilih hiš, odlok o tržnem redu, odlok o hišnem redu, odlok o upravnih taksah ter odlok o sodnih taksah.

SEJA OBČINSKEGA KOMITEJA ZKS LENDAVA

Odločna podpora ukrepom

Občinski komite ZKS Lendava je na zadnji seji obširno razpravljal o položaju gospodarskih organizacij po ukrepih Zveznega izvršnega sveta ter ugotovil, da se v delovnih organizacijah premalo zavzemajo za iskanje rešitev, ki bi bile gospodarsko upravičene.

Položaj gospodarskih organizacij po sprejetih ukrepih je kajpada zelo različen, značilnost pa je v tem, da ukrepe načelno vsi sprejemajo, takoj za tem pa sledijo trditve o težavnem položaju, cela vrsta »objektivnih trditev«. Vsi se strinjajo, da je potrebno povečati obratna sredstva, toda ta naj bi zagotovila banka. Gre za mnenje in površne analize vodilnih, na drugi strani pa osnovne organizacije ZK še vedno niso podprle teh ukrepov. Zanimivo je pogledati, v kakšnem položaju so posamezne gospodarske organizacije, posebno pa, kako nekatere gledajo na ukrepe in kje iščejo izhod.

V gradbenem podjetju je sicer res, da pade akumulativnost zaradi restrikcij v investicijski potrošnji, toda samo izgovori na zunanje pogoje ne rešijo položaja. Najlažje je sicer tako, kot pri Gradbeniku trdijo, da bodo odpustili delavce, toda kje so notranje rezerve, kje boljša organizacija dela, predvsem pa, zakaj se dajejo dela privatnikom, po drugi strani pa se trdi, da lastni delavci nimajo dela. Diskusija na seji je pokazala, da samoupravljanje tu ni v redu, prav tako odnosi, pa bi zato kazalo o tem razmišljati. Splošna ugotovitev diskutantov je bila, da so v tistih gospodarskih organizacijah, kjer samoupravljanje še ni postalo sestavni del v življenju in vodenju podjetja, težave mnogo večje in prav tem bo potrebna vsestranska pomoč. V VARSTROJU, MEHANIKI, INDIP so takoj začeli z iskanjem notranjih rezerv, pred-

(Nadaljevanje na 2. strani)

VREME

VREMENSKA NAPOVED za čas od 6. do 16. maja

Od 6. do 16. maja nestalno s pogostimi padavinami in ohladitvijo, zlasti 12. in 14. maja. V ostalem lepo vreme.

Dr. V. M.

naša nagradna slikanica

20 LET SVOBODE

v sklad nagrad so prispevali

PRAVILNA REŠITEV NAGRADNE SLIKANICE - GPS-13 - SE GLASI: Jurij Buček; polnjenje šampanjca in bisera v surovem stanju — tresenje — zorenje šampanjca na stojalih; Kmetijski kombinat Radgona; šampanjec, radgonski biser, traminec.

26. NAGRADA: najkvalitetnejša vina za hišni bife v vrednosti 10.000 din, poklanja Kmetijski kombinat Radgona.

OD TEDNA DO TEDNA

Prvomajski prazniki niso potekali povsod v soncu in cvetju kakor pri nas. Tako je glavno mesto Dominikanske republike že nekaj dni prizorišče notranjih spopadov, v katerega so se vmešali Američani z oboroženo vojsko. Na sudansko ozemlje so vdrle Čombejeve čete in se umaknile šele pod pritiskom sudanskih tankov in topniškega ognja. S puščavskega območja Kač na indijsko-pakistanski meji pa so sporočili, da se boji med obema vojskama nadaljujejo.

AMERIŠKO POSREDOVANJE

Znova se je uresničila znana trditev ameriškega komentatorja, Lippmana da imajo Američani že tradicionalno smolo. Skoraj vedno se zgodi, da v notranjih trenjih kake države podpro reakcionarnejšo stranko. Tako se je dogodilo tudi v Dominikanski republiki. Ko se je vojni junti te dni uprl mlajši častniški kader in razdelil orožje študentom in delavcem, da bi izbojevali vrnitev demokratično izvoljenega predsednika Boscha iz tujine, se je prikazala ameriška vojska na dominikanskih tleh in napadla upornike.

V Washingtonu uradno trde, da žele samo »zavarovati življenje ameriških državljanov«, četudi ni znamenj, da bi jim kdo segal po življenju. Z omenjenim geslom so ameriške čete posredovale tudi l. 1916 in nato postavile na krmilo znanega diktatorja Trujilla za celih trideset let! Očitno torej gre ja zaščito takih režimov, ki ustrezajo ameriškemu kapitalu in ameriškim političnim, ideološkim in strateškim smotrom. Washingtonu bržkone ni všeč liberalnejše gledanje predsednika Boscha na vlogo Dominikanske republike, pa je poslal v Dominikansko republiko skupno kakih 15.000 vojakov.

Boji so še v teku. Uporniki so že razglasili za začasnega vladnega predsednika Francisca Camana, poveljnika dominikanskih oboroženih sil, predsednik Bosch pa je v tesni zvezi z deželami organizacije ameriških držav.

Razumljivo je, da je ameriško »posredovanje« razburilo ves demokratičen svet. Na zahtevo sovjetskega predstavnika so že sklicali izredno sejo Varnostnega sveta. Oborožen vdor tuje vojske na tuje ozemlje pod kakršnim koli izgovorom utegne postati sumljiva praksa tudi za druge, posebno še na ozemlju, ki je že tako v napetem stanju (problem Kube in Venezuele). Oboroženi pritisk utegne postati nekaj vsakdanjega, četudi gre v resnici za najbolj grobo kršitev suverenosti in nedotakljivosti, tj. za kršitev ustanovne listine Združenih narodov.

Predsednik Johnson je sicer v svojem pojasnilu skušal oprati madež z ameriškega ugleda, vendar se mu ni posrečilo. Vse kaže, da bo tudi organizacija ameriških dežel morala zavrniti nasilne metode ameriške diplomacije. V primeru Dominikanske republike namreč ne morejo vžgati gesla, ki jih je Washington uporabil proti kubanski revoluciji: da gre za »komunistično infiltracijo« in za »nevarnost zahodnemu svetu«.

SPOPAD — ZARADI KAŠMIRJA

Pravijo, da so pakistanski vojaki izzvali spopad z indijskimi na puščavskem ozemlju Kač samo zato, da bi opozorili na nerešena vprašanja v odnosih med obema deželama, ki izvirajo še iz časov, ko sta dobili neodvisnost. Tu velja predvsem omeniti vprašanje, komu naj pripada Kašmir, slikovita himalajska dežela. Na srečo so problem, s katerim se je svoj čas ukvarjala tudi OZN, zadnja leta nekako potisnili v ozadje, toda ostal je še vedno tleče žarišče. In vanj so tokrat spet pihnili Pakistanci, Indijci pa jim niso ostali dolžni. Vendar ne gre samo za prasko (teh je na indijsko-pakistanski meji nešteto), temveč za spopad, kjer so spregovorili tanki in topovi in kjer je padlo veliko število vojakov na obeh straneh.

Indijski premier Šastri sedaj zahteva, naj upostavijo stanje kakršno je bilo pred pričetkom spopada. Šele tedaj bo pripravljen na pogajanja. To je hkrati tudi odgovor na posredovanje britan. predsednika Wilsona. Pakistanski predsednik Akub kan na to ne misli. Slišati je glasova, da bo Šastri dal indijskim četam proste roke, da izberejo tak način vojskovanja, ki bo potisnil napadalca z zavzetega indijskega ozemlja, četudi gre za puščavsko ozemlje. To pa pomeni, da se spopad utegne razširiti, če ne bodo poprej dosegli podlago za premirje.

In vse to se dogaja v Južni Aziji, na območju, kjer se je vietnamska kriza globoko zajedla v tamkajšnje življenje in niti za hip ne popušča!

»STARI ZAVEZNIKI«

Novica, da so Čombejeve enote vdrle na sudansko ozemlje in se umaknile šele pod pritiskom tamkajšnje vojske, pravzaprav niso nikogar presenetile. Sedaj samo še pričakujejo, da se bo plačana tuja soldateska vsula tudi na brazzavilski Kongo, kjer so vodilne položaje v vladi prevzele mlade moči nacionalnega revolucionarnega gibanja.

Znano je, da podpirata brazzavilski Kongo od dne, ko je strmoglavil prozahodnjaški režim opata Juluja, in Sudan osvobodilno gibanje v Kongu, ki je zadnje dni spet dokaj živahno. Čombe je s pomočjo ameriških obveščevalcev pripravil celo pobeg zaprtega opata na kongovsko ozemlje in mu omogočil, da ustanovi nekakšno begunsko vlado brazzavilskega Konga. Na drugi strani so Čombejevi agenti tudi likvidirali več uglednih osebnosti brazzavilskega režima.

Ni odveč opozoriti, da so se vojaški izvedenci Belgije in ZDA pred nedavnim posvetovali k Bruslju. Sestala sta se tudi ameriški državni podsekretar Harriman in belgijski zunanji minister Spaak, ki se jima je pridružil še vrhovni poveljnik kongovskih sil Mobutu. Gre za trojico, ki je svoj čas pripravila znani ameriško-belgijski zračni desant na Stanleyville, s čimer so podprli Čombeja.

Čombe torej sme v vsakem trenutku računati na tujo vojaško pomoč. Zato je drzen in si upa celo čez domače meje.

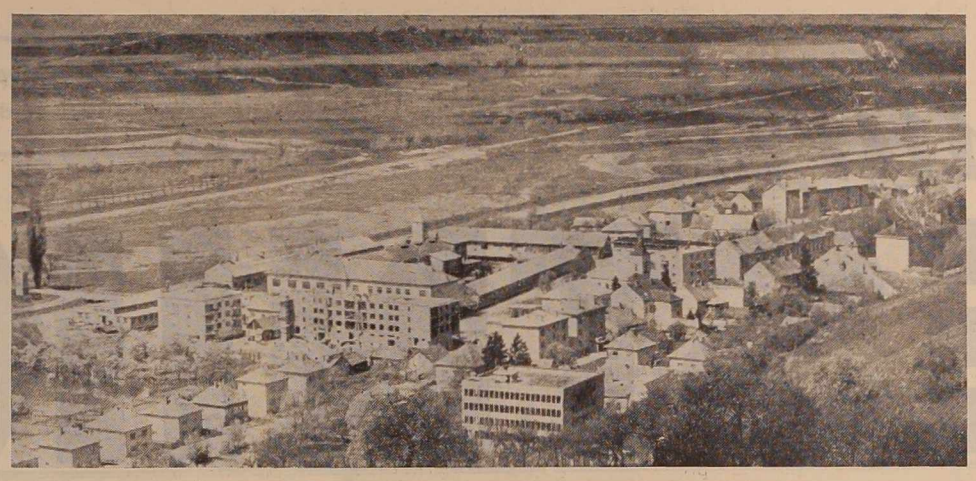

Panorama novega dela Lendave

S SEJE OBČINSKE SKUPŠČINE MURSKA SOBOTA

Ugodna gospodarska gibanja

Prejšnji teden je občinska skupščina Murska Sobota razpravljala med drugim o analizi zaključnih računov gospodarskih organizacij za leto 1964 ter o gibanju gospodarstva v prvem tromesečju letošnjega leta.

Zbrani podatki kažejo, da se je proizvodnja v industriji soboške občine povečala v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta za 11,3 odstotka. Najvišje povečanje je bilo v mesecu marcu in sicer za 21,5 odstotka. Industrija v prvih treh mesecih letošnjega leta je izpolnila z 22 odstotki letni plan. Če upoštevamo ,da je en del industrije sezonskega značaja, potem lahko ugotavljamo, da je tako gibanje zelo ugodno. Poleg tega pa še nekaj zadnjih let naša industrija v prvih mesecih leta običajno ne proizvaja toliko kot v drugi polovici leta. Vendar pa ni mogoče prezreti, da kar precej podjetij (Mura, Mlinopek, ČZP Pomurski tisk in še nekatera) niso dosegla plana ter da je bila njihova proizvodnja celo manjša kot v istem obdobju lanskega leta.

V kmetijstvu so zadovoljivi pokazatelji predvsem zato, ker se je ponovno povečal odkup živine in se celo približal takemu obsegu, kot je bil leta 1963. Vsekakor pa je znatno večji kot v lanskem letu. Seveda ima pri odkupu živine največji delež družbeni sektor (pri govedi 526 ton od 848, prašičev 321 ton od 370 itd.). Tudi številčno stanje goveje živine je za približno 10 odst. večje kot lani v tem času.

Zanimivi so tudi pokazatelji o blagovnem prometu. V trgovini na drobno je bilo prodanega blaga za 1 milijardo 761 milijonov dinarjev, kar je skoraj za 25 odstotkov več kot lani v istem obdobju. Tudi turistični promet je v mejah planiranega, doseženi iztržek pa močno nad planiranim, saj je za skoraj 32 odst. večji kot lani v istem obdobju.

Prav posebno pa je razveseljivo, da storilnost dela nadalje raste in da se je povečala in sicer za 6,1 odstotek, vendar pa še vedno ne tako, kot se je predvidevalo s planom. V tem času se je število zaposlenih povečalo le za 2,2 odstotka, kar je manj kot se je planiralo, vendar pa bo plan dosežen v poletnih mesecih zaradi sezonskega značaja dela v nekaterih delovnih organizacijah. Hitreje pa so se povečevali osebni dohodki, saj so bili v januarju za 22,2 odstotka večji kot marca lanskega leta. Mnogo hitreje pa narašča izvoz, saj je bil letni plan dosežen že kar s 37,4 odstotka.

Odločna podpora ukrepom

(Nadaljevanje s 1. strani)

vsem pa se vsi odrekajo zaposliti novo delovno silo, predvidevajo pa še izboljšati organizacijo dela. To je vsekakor pravilna orientacija, ki lahko izboljša položaj gospodarskih organizacij ob dejstvu, da rezerve prav gotovo so, da pa jih v preteklosti ni bilo potrebno iskati. V posebnem položaju so obrati matičnih podjetij izven EM, PRIMAT, ELMA. Tem skorajda že eno leto primanjkuje reprodukcijskega materiala, pa zaradi tega predvidevajo zmanjšanje proizvodnih planov, to pa ponovno pripelje do rušenja družbenega plana. Člani komiteja so poudarili, da je potrebno položaj teh obratov posebno analizirati.

Trgovska mreža je prav tako delno prizadeta z ukrepi, toda ne tako, da bi prikazovala črno belo situacijo, da bi zagrozila z zmanjšanjem plana, odpustom delovne sile in podobno. Značilno za trgovino je, da čaka, da bo nekdo popustil, toda ali bo kdo? Trgovska podjetja pripominjajo, da je čedalje več posrednikov, namesto da bi jih bilo čedalje manj, toda tu verjetno so rezerve, ki jih bo potrebno poiskati. V podobnem položaju je tudi gostinstvo.

Člani komiteja so v diskusiji dali občutno podporo ukrepom za stabilizacijo gospodarstva in sklenili, da bi naj to storile tudi vse osnovne organizacije ZK in ne nazadnje ugotovili, da je potrebno v gospodarskih organizacijah dvigniti kvaliteto samoupravljanja na nivo, ki bi zagotavljal prehod na intenzivno gospodarjenje.

S sprejema štafete mladosti v Murski Soboti. Letos bo prišla štafeta v Pomurje 11. maja zvečer in bo v Murski Soboti prenočila ter zjutraj krenila dalje proti Radencem, Radgoni in Mariboru. Vodstva političnih organizacij pozivajo občane, da v čim večjem številu prisostvujejo sprejemom štafete.

Pomurje za Prvi maj

Letošnji Prvi maj v Pomurju je bil v znamenju izletov: delovni kolektiv Mure v M. Soboti je organiziral tri skupinske izlete, med drugim tudi na Pohorje. Podoben izlet so organizirali tudi v soboškem kombinatu in še v nekaterih drugih večjih pomurskih kolektivih. Osrednje prvomajske proslave so bile le v Lendavi in Ljutomeru, dočim so v Murski Soboti in v Radgoni prenesli te proslave na 9. maj, dan zmage. Poleg skupinskih izletov, ki so jih organizirali v posameznih kolektivih, pa so se odpravili mnogi delovni ljudje iz Pomurja tudi na posamične izlete, kar je prišlo do izraza v potniškem prometu na soboški avtobusni postaji kjer je moralo biti na razpolago dvakrat več avtobusov kot predvidevajo vozni redi.

Po mnogih vaseh Pomurja so na predvečer 1. maja zakurili kresove, praznik dela pa so proslavljali tudi v vseh večjih krajih. Tako v Gornjih Slavečih, kjer so ob tej priliki odprli novi gasilski dom, v Dobrovniku, Črenšovcih, Polani, Radencih, pri Gradu in drugod. Na Hodošu so poleg akademije pripravili tudi športno srečanje med domačini in pripadniki JLA.

Skrbnejši odnos do slovenščine

(PISMO IO GO SZDL SLOVENIJEV ZVEZI Z RABO SLOVENŠČINE V JAVNEM ŽIVLJENJU)

Upoštevajoč, da gre za pomembno vprašanje narodne skupnosti, ki je zadnji čas tudi v javnosti tako ali drugače pogosto obravnavano, se Izvršni odbor Glavnega odbora s tem pismom obrača na članstvo in organizacije Socialistične zveze.

Nedvomno je res, da si moramo vsi zelo odločno in domišljeno prizadevati za skladnejši družbeni razvoj, torej za takšno družbeno usmerjenost, ki bo pri osnovni delitvi ustvarjenih sredstev spreminjala razmerje med drugim v prid prosvetnim in kulturnim dejavnostim. Vendar pa prav tako drži, da smo v preteklosti ob drugih nalogah izgubljali in da tudi še dandanes marsikdaj izgubljamo občutek za takšne vrednote, ki niso neposredno odvisne od danih materialnih sredstev, pomenijo pa dragocene prvine nacionalne kulture, zrasle v zgodovinskih okoliščinah naše narodne preteklosti. Pomanjkanje tega občutka je v določenih obdobjih sicer lahko razložljivo, večinoma pa le izraža površnost do življenja ali pa nespoštovanje samega sebe kot dela narodnega telesa.

Stopnja kulture in zrelost vsake družbe se med drugim razločno kažeta tudi v njenem odnosu do narodnega jezika.

V preteklosti, zlasti pa dandanes je v našem javnem življenju čedalje več primerov nerazumevanja in nepravilne rabe slovenščine. V tisku, na televiziji, v dopisih, tehničnih navodilih gospodarskih organizacij, v javnih obvestilih ,v filmskih napisih, na javnih zborih in drugih prireditvah pogosto beremo in poslušamo popačen jezik ali pa namesto slovenščine druge jezike tudi tam, kjer to ni niti najmanj potrebno. Mnoge delovne organizacije iz drugih republik na primer že tiskajo razna navodila in propagandne priloge v jezikih vseh narodov Jugoslavije, medtem ko precej naših podjetij iz »komercialnih« razlogov pošilja na trg svoje izdelke z označbami in navodili le v enem izmed teh jezikov, to je v srbohrvaščini. Tako ravnajo tudi na našem domačem trgu. Seveda je ob tem popolnoma jasno, da bi jih resnični komercialni razlogi morali siliti v to, da označujejo svoje izdelke v jezikih vseh narodov Jugoslavije. Dogaja se tudi, da prodajajo v trgovini domače blago samo z navodili v tujem jeziku. Vse to seveda ne kaže samo slabega poslovnega okusa in morale ter podcenjevanja kupca, temveč tudi nekulturnost prodajalca.

Takšno nepravilno in škodljivo prakso je že ostro kritiziralo veliko naših občanov in organizacij, ki se v tisku in drugače zavzemajo za dosledno in pravilno rabo slovenščine v javnosti. Njihova skrb zelo zgovorno kaže, da se velik del naših občanov zaveda dolžnosti do svojega jezika ter njegovega pomena v našem kulturnem in nacionalnem razvoju. Nikakršnega dvoma ni, da lahko odpravimo takšne površnosti in malomarnosti sami, da je to stvar vseh vodstev družbenih organizacij, organov samoupravljanja v delovnih organizacijah, še posebej izobraževalnih, vsakega proizvajalca in vsakega občana. Načelno so bila namreč osnovna vprašanja glede rabe jezika v republiški skupnosti in v skupnosti jugoslovanskih narodov urejena, gre le za uresničevanje pravic in dolžnosti, ki izvirajo iz republiške in zvezne ustave ter za poglobljen in demokratičen odnos do soobčana, ki mu mora biti jezik nacionalna in kulturna vrednota.

Dolžnost vodstev in organizacij Socialistične zveze je, da v okviru svoje dejavnosti pogledajo, kaj se godi s slovenščino. Njihova naloga naj bo sistematično spremljati in kritizirati vse primere nepravilne in nedosledne rabe slovenščine v imenih podjetij, izdelkih, v dopisih ipd., podpro in spodbujajo naj pozitivna prizadevanja ter v osebnih in širših stikih z različnimi organizacijami in posamezniki odločno pomagajo zboljševati odnos do jezika. Pri tem naj ne prezro, da gre za najrazličnejša vprašanja: za kakovost jezikovnega in drugega pouka v šolah, za vzgojo vzgojiteljev, za razvijanje posluha za lep jezik pri izobražencih vseh strok in končno za samoupravne odločitve v delovnih skupnostih.

Ob takšnem odnosu do lastnega jezika bomo znali z vsem spoštovanjem obravnavati tudi jezike drugih narodov.

KAJ SE SKRIVA ZA VIETNAMSKIM VPRAŠANJEM

Več kot Vietnam

Vietnamska kriza še vedno prevladuje v mednarodnih odnosih. Seveda sedaj ne pripisujejo več tolikšne pozornosti samim vojaškim dejanjem Američanov, temveč vprašanju, kaj vse se skriva za to krizo in kako utegnejo vplivati dogodki na razvoj mednarodnega položaja.

Značilno je, da se najbolj prizadeti v sporu nočejo pogajati o mirni rešitvi spora. Seveda bi bila najprej potrebna prekinitev sovražnosti, čemur se predvsem upirajo Američani. Ti celo dovažajo novih moči in vojaškega materiala. Kaže, da se ne nameravajo niti ustaviti pred — atomskim orožjem. Ta grožnja je seveda naperjena proti Kitajski z namenom, da bi ta le sedla na zeleno mizo.

Toda vse dosedanje oblike pritiska se v mednarodnih odnosih doslej niso obnesle. Američanom se pritisk ni posrečil niti v času, ko so imeli sicer monopol nad atomskim orožjem. Sedanji pritisk je verjetno povezan s prepričanjem, da Sovjetska zveza zaradi Vietnama ne bo posredovala, pri čemer namigujejo na težko sovjetsko-kitajsko nesoglasje na ideološkem področju. Seveda temelje ti računi na željah, kar pa je v bistvu še bolj nevarno.

Seveda ne smemo tudi molče mimo resnice, da je najvišja severnovietnamska delegacija pred kratkim tajno obiskala Moskvo, samo dva meseca po znanem obisku predsednika Kosigina v Hanoju. ZSSR je sporočila, da da bo dala ogroženemu Vietnamu vse vrste pomoči vključno s prostovoljci.

Nekateri vidijo slamico za rešitev v tem, da so ZDA privolile v konferenco o Kambodži, za katero se je — vsaj poprej — tako odločno zavzemal njen poglavar Sihanuk. Mednarodni forum velesil naj bi jamčil za kamboško nevtralnost in neodvisnost. ZSSR je že pred meseci predložila takšno konferenco, pa so jo v Washingtonu zavrnili. Taka konferenca bi utegnila služiti za primerno podlago za podobno konferenco o Vietnamu. Žal se je pred dnevi princ Sihanuk odrekel take konference, ker ne želi, da bi služila samo za uvod v nek drugi, za Azijo vsekakor bolj potreben sestanek.

Kitajci odklanjajo poziv 17 nevezanih dežel, da bi se lotili pogajanj brez pogojev. Ne žele, da bi napetost v Jugovzhodni Aziji popustila, temveč hočejo vplesti ZSSR v spor, da bi zadevo še bolj zamotali. Od tod tudi novi, silni napadi na 20. kongres sovjetske partije, ki je opravil s stalinizmom. Gre v bistvu za napad proti sedanjim voditeljem, ki se drže nekdanje teze Hruščova o potrebi koeksistencije med deželami z različnimi družbenimi sistemi. Vietnamska kriza služi torej Pekingu kot predmet za širši »obračun« s sovjetskim vodstvom.

Vendar Ču En Laj ni želel podpore pri azijsko-afriških deželah za kitajske načrte. Tako ni mogel pridobiti Alžirije in ZAR, da bi se odrekli nevezane politike in poziva za mir v Vietnamu. Tudi na proslavi desetletnice bandunške konference v indonezijskem glavnem mestu Džakarti ni bilo nič bolje. Med štiridesetimi delegacijami je kakih trideset podprlo težnje po sožitju, nevezanosti in Združenih narodih. To je bila v bistvu podpora nevezanosti z beograjske in kairske konference.

Vietnamska kriza kaže torej širše vidike in zapetljaje.

BELEŽKA

Slaba organizacija

Nekatere zadnje zdravstvene akcije v Murski Soboti so vzbudile mnogo negodovanj. Ljudje se predvsem pritožujejo nad slabo organizacijo, zaradi tega pa so s postajanjem okrog zdravstvenega doma morali zamuditi mnogo časa.

Začelo se je s cepljenjem otrok meseca marca, ko so matere dobile vabila, naj prinesejo otroke ob 10. uri, toda s cepljenjem so v zdravstvenem domu pričeli šele okrog pol dvanajstih. Verjetno je odveč opisovati, kako so se žene, ki so odšle z dela, počutile med takim čakanjem z majhnimi otroki. Toda tudi drugo cepljenje ni bilo nič boljše. Matere so spet dobile vabila za 10. uro, toda čakati so morale skoraj do enajste ure. Med tem pa se je polna čakalnica spremenila v jok nemirnih in nestrpnih otrok, ki jih nihče ni mogel potolažiti. Ali so matere upravičeno negodovale nad tako »pozabljivostjo«, verjetno ni treba posebej komentirati.

Prava zmeda je bila tudi med fluorografiranjem prebivalstva, čeprav tega ni nihče pričakoval, saj so ljudje dobili obvestila ter tudi drugače bili obveščeni o poteku akcije. Toda vodstvo ekipe je očitno pozabilo na datume in proti koncu kar prekinjalo z delom ter po svoje zaključevalo akcijo. Ljudje so med dežjem morali po ure čakati, ker ni bilo nikogar. Mnogi so celo po dvakrat ali celo večkrat prihajali, ob tem pa bili tudi zaskrbljeni, da bodo izostali od pregleda.

Taka organizacija vsekakor nikomur ne služi v čast in je žaljiva za ljudi, rekli bi celo ponižujoča. Težko si je tudi razložiti, da bi bilo možno najti opravičila, saj so vendar to akcijo, ki zajemajo širši krog ljudi in jih je potrebno zato tudi temu primerno organizirati in se nanje pripraviti.

nc

NAŠ RAZGOVOR V RADGONSKEM OPEKARSKEM PODJETJU

Če ne bi bilo birokracije!

Nič si ne bom izmišljeval, nočem pa tudi nič zamolčati: tako kot je bilo, naj bo zapisano. Ko sem se srečal s predsednikom delavskega sveta v radgonskem opekarskem podjetju, sem bil nehote prisiljen, da pobrskam po spominu svoje desetletne novinarske prakse, kajti, da bi mi kdo tako vehementno kot tov. Roman Zemljak odrekel pristanek za razgovor, ne pomnim. Na zadnje pa je bilo vseeno drugače. To sem tudi pričakoval; kot po nekakšnem pravilu: tisti, ki zatrjuje, da nima kaj povedati se bo nazadnje razgovoril kot malokdo in beseda povedana v takšnem razpoloženju je težka, razsodna in dobronamerna. Toda, kako pritisniti na pravi gumb, celo še, če poskuša podžgati nezaupanje do razgovora nekdo, ki je bil celo predsednik delavskega sveta, s pripombo: »Kaj samoupravljanje, saj nismo zreli za to!« Nekateri verjetno ne, toda predsednik DS Roman Zemljak, predsednik UO Anton Šmid in predsednik sindikalne podružnice Martin Kurnik niso takega mnenja.

Res ni enostavno s tem samoupravljanjem, toda: »Naši člani upravnega odbora zelo resno razpravljajo na vsaki seji, predvsem, ko gre za nabavo novih strojev in če razpravljamo o raznovrstni problematiki v podjetju«, je povzel besedo predsednik upravnega odbora Anton Šmid«. Veliko smo se na naših sejah ukvarjali tudi z reklamacijami za strešno opeko. Ker vemo, da za strešnik naša glina ni najbolj primerna, smo proizvodnjo tega izdelka omejili od prejšnjih 800 na 250 tisoč kosov letno, čeprav vemo, da bi pri strešniku zaslužili več kot pri ostalih izdelkih.«

»Mi smo to znali oceniti in upoštevati,« je nadaljeval predsednik DS tov. Roman Zemljak, »toda moramo prodajati pri nas v Radgoni svoje opečne izdelke, na primer zidake, za nekaj več kot 6 dinarjev ceneje kot v Ljubljani! Življenjski stroški v Radgoni niso prav nič manjši kot kjer koli v Sloveniji. To nas, proizvajalce, najbolj živo prizadene.«

Trije predsedniki v radgonski opekarni med pomenkom

Za ilustracijo naj služi naslednji podatek: za reprodukcijski material (predvsem premog in električna energija) bi dali po starih cenah 99 milijonov dinarjev letno, po novem pa jih stane to 117 milijonov dinarjev. Cena opeke pa naj bi ostala taka kot je bila. Tako že v začetku leta vedo, da bodo naredili do konca letošnjega leta za okrog 22 milijonov dinarjev zgube. Toda najbolj nerazumljivo pri tem je to, da so dali tako kot ostali slovenski kolektivi gradbene industrije zahtevek za povišanje cen opeki že 26. februarja republiškemu birroju za gradbeništvo, ki naj bi posredoval za povišanje cen pri republiškem zavodu za cene. Ker pa na omenjenem zavodu niso uspeli napisati odločbe o povišanju cen opeki pred zamrznjenjem cen, so ostali v radgonski opekarni na cedilu. »Samo dva dni je manjkalo, da bi dobili to odločbo,« so se strinjali vsi trije v našem razgovoru. (Seveda, če ne bi bilo birokracije!) Danes je sicer zelo nestimulativno zagovarjati podražitev, toda, če so bili dani za to ekonomski razlogi že v drugi polovici lanskega leta, ko se je podražil premog!

Če se člani upravnega odbora in delavskega sveta zanimajo za problematiko v podjetju in če povedo svoje mnenje o tistih vprašanjih, ki so na dnevnem redu seje, potem je verjetno o vsem, kar se dogaja na sejah delavskega sveta in upravnega odbora dobro seznanjen tudi celotni kolektiv. Nekako tako je bilo zastavljeno vprašanje. »Tako tudi je«, so menili vsi trije predsedniki (če ni tako, bodo dajali odgovor kolektivu sami!). O vseh pomembnejših zadevah se pogovorijo po posameznih ekonomskih enotah. Tako so na primer pri predlogu proizvodnega plana člani kolektiva veliko razpravljali o stroških. Če nekomu kaj ni bilo razumljivo, je zahteval pojasnilo. Tako je tudi na sejah DS in UO. Razpravljajo tako dolgo, da zadevo razumejo.

In še kakšen poseben problem, ki ga obravnavajo organi samoupravljanja? To so na primer stanovanja. Podjetje ima 38 stanovanj, kar je še vedno premalo. Tov. Kurnik je dejal: »V organih samoupravljanja in tudi drugače smo že več let razpravljali o tem, kako bi našim članom kolektiva najbolj učinkovito pomagali pri gradnji stanovanj. Končno smo ugotovili, da je najbolje, če dajemo posojila. Letos smo v ta namen razdelili nekaj čez 4 milijone dinarjev. To pa je seveda še premalo in zato upamo, da bomo dajali posojila tudi prihodnje leto.«

Radgonska opekarna je v veliki meri medernizirana. Toda zaradi omejevanja investicij svojega sedemletnega načrta ne bodo mogli izvesti pravočasno. Radi bi kupili še en stroj za oblikovanje, zgradili zorilnico gline, s čemer bi izboljšali kakovost izdelkov, uvedli kurjenje z mazutom in mehanizirali transport pri glinokopu. Vse to so ključna vprašanja, o katerih si tarejo glave tako na sejah delavskega sveta kot upravnega odbora.

V teh nekaj skopih vrsticah ni mogoče povedati vsega. Le delček prizadevanj organov samoupravljanja v radgonskem opekarskem podjetju sem lahko prikazal. In to tako, kot smo se o teh prizadevanjih menili, ne da bi kaj olepševal ali zamolčal. Bil sem zadovoljen, pravtako pa verjetno tudi predsednik delavskega sveta, čeprav me je poskušal sprva prepričati o pravilnosti svojega molka.

Prav 1. maja so v Ljutomeru pri Ribnikih odprli letošnjo turistično sezono. Ta kraj je med Ljutomerčani in tudi drugimi obiskovalci tega mesta zelo priljubljen

RAZGOVOR Z DELEGATKO NA KONGRESU ZM

Razpravljala bom o izobraževanju

Ko sem pred dnevi potrkal na vrata, kjer stanuje Nadja Ivanc, ki bo 19. maja letos na zvezni konferenci zastopala pomursko mladino, je bila malce v zadregi, ker sem vstopil, ko je bila sredi dela.

Od lanskega leta poznam to dekle, ko je na občinski konferenci ZM diskutirala o mladinski problematiki, kar mi je dalo misliti, da dobro pozna mladinske probleme in naloge mladinske organizacije.

»Izvoli v dnevno sobo«, so bile njene prve besede. Potem pa je pogovor stekel tako kot le kaj. Nadja mi je naprej zaupala nekaj svojih podatkov.

»Rojena sem 9. decembra 1947 in hodim v treji razred gimnazije v M. Soboti«.

»Kdaj si bila sprejeta v organizacijo ZM in koliko časa delaš kot aktivni član?«

»V organizacijo ZM sem bila sprejeta v sedmem razredu osemletke, to je bilo leta 1961 in od takrat tudi delam. Res je, da sem rabila nekaj časa, preden sem spoznala metode mladinskega dela, za kar pa ne bi v celoti krivila sebe, temveč tudi tiste, ki so me vpeljavali v delo. Sedaj sem predsednica mladine na gimnaziji in član občinskega komiteja ZM v Murski Soboti.«

Nadja Ivanc

»Kakšna je razlika, biti član občinskega komiteja ZM ali predsednik organizacije na šoli?«

»Zelo mi je težko odgovoriti, ker sem jaz oboje, vendar mislim, da je delo na gimnaziji lažje, ker smo dijaki vedno skupaj in bolj poznam gimnazijsko problematiko. Kot član občinskega komiteja pa moram poznati vsaj delno probleme in delo mladine v občini«.

»V maju boste izvedli na gimnaziji letno konferenco. O čem boste predvsem razpravljali?«

»Na letni konferenci bomo spregovorili o delu v minulem letu, uspehu, odnosih in še o nekaterih drugih stvareh, ki zadevajo mlade.«

»O čem boš diskutirala na zvezni konferenci, ki bo spregovorila o aktualnih nalogah ZM v prihodnje?«

»Pri občinskem komiteju delam v komisiji za izobraževanje in to delo in probleme dobro poznam, zato bi rada na tako velikem forumu mladine cele Jugoslavije spregovorila nekaj o izobraževanju pomurske mladine. Poleg tega pa pripravljam tudi gradivo o vlogi občinskih komitejev v organizicaja ZM in njih povezanosti z aktivi.«

»Kako si se razveselila vesti, da potuješ v Beograd?«

»Bila sem zelo vesela, zakaj tudi ne bi bila, saj bom tokrat prvič na tako velikem posvetu jugoslovanske mladine. Lani sem se udeležila večjega zbora na kongresu kulturno-prosvetnih društev Slovenije.«

»In še: kam po končani šoli?«

»Študirala bi rada. Zaenkrat se še ne vem opredeliti, vendar moram priznati, da me do sedaj najbolj veseli tehnika.«

Tako se je končal najin pomenek, ki je bil obarvan z delom mlade dijakinje, ki mi je na koncu še zaupala, da bo med prazniki doma gospodinjila.

MADŽARSKI PEDAGOGI V POMURJU

Včeraj je prispela v Mursko Soboto 11-članska skupina pedagoških delavcev iz več okrajev županie Zala. Med svojim bivanjem v Pomurju so včeraj obiskali Dobrovnik in Lendavo, danes pa so obiskali Radence in naredili krajši izlet na Pohorje. Madžarski pedagogi bodo ostali v Pomurju tri dni.

NA OBČNEM ZBORU SINDIKATA DELAVCEV DRUŽBENIH SLUŽB V SOBOTI

Močneje razvijati samoupravljanje

Prejšnji četrtek je bil občni zbor sindikata delavcev družbenih služb v Soboti, na katerem pa je bila slaba udeležba. Zbora se niso udeležili predvsem prosvetni delavci.

Poročilo, ki so ga navzoči poslušali, je opozorilo na napake in slabosti dela sindikalne organizacije v minulem obdobju. Hiter tempo razvoja našega gospodarstva je puščal ob strani razvoj družbenih služb. Nekoliko se je spremenilo v drugi polovici lanskega leta, ko je občinska skupščina z rebalansom proračuna povečala sredstva za šolstvo za 15 %. Iz leta 1963 na lansko leto so se sredstva za šolstvo povečala za 22,5 odstotka, a v zdravstvu pa za 24 odstotkov. V letošnjem letu je skupščina namenila za družbene službe 50,4 % vseh proračunskih dohodkov, kar pomeni, da so se vlaganja od lanskega leta povečala za 35 %.

Sindikalne podružnice so na svojih sestankih obravnavale probleme s področja dela samoupravnih organov, delitve sredstev, prehrane, o stanovanjski izgradnji in še o vrsti drugih problemov, ki so vsebinsko bogatili metodo dela sindikata. Prosvetni kader je na podružničnih sestankih razpravljal o osebnih prejemkih, katerim bo potrebno v bodoče posvetiti več skrbi. V zadnjih letih se je zgradilo dosti novih stanovanj in šolskih prostorov, vendar je še položaj nekaterih šol nevzdržen, ker je dosti starih šol. S povečanim vlaganjem v šolstvo so se povečali osebni dohodki, s katerimi pa učitelji še niso zadovoljni. Za opremo na šolah in razne pripomočke je bilo doslej bolj malo sredstev, zato je kvaliteta pouka temu primerna. V poročilu je bilo omenjeno, da na šolah premalo govorijo o notranjih odnosih in delitvi sredstev, kar seveda rodi negativne posledice.

Zdravstveni delavci so na podružničnih sestankih sindikata predvsem razpravljali o notranjih odnosih in problemih zdravstvene službe. Sistem nagrajevanja, ki je v zdravstvu vpeljan, ni zadovoljiv za občana, ker lahko zdravstvena ustanova na račun bolnikovega zdravja nekaj prihrani. Tudi v bolnici doslej formirani dohodek od oskrbnega dne ni postavljen na pravilni osnovi, ker je zdravstveno osebje po takem načinu stimulirano le za povečanje posteljnega fonda, ki povečuje finančna sredstva, niso pa stimulirani za hitrejše in sodobno zdravljenje bolnikov, zato je potrebno čim prej zamenjati plačilni sistem na obračunavanje po storitvah.

Tudi razvoj socialnega varstva zaostaja za ostalimi družbenimi službami, je bilo omenjeno v poročilu. Sindikat delavcev v družbenih službah šteje 1650 članov, ali kar 93 % vseh delavcev, ki so zaposleni v družbenih službah.

V razpravi, ki je sledila, so predstavniki prosvetnih delavcev opozorili na nizke dohodke, ki so še danes v prosveti in da se po šolah dogajajo primeri, da dobi administratorka večjo plačo kot učitelj z večletno prakso. Vzrok za to, da pridejo učenci s slabim znanjem na srednje šole, so prenatrpani programi, zato je potrebno odslej naprej temeljiteje delati na izdelavi novih programov.

Predstavnik zdravstvenega doma iz Murske Sobote je navzoče seznanil o kritičnem položaju v katerem se nahaja preventivna zdravstvena služba, ki še do sedaj nima podpisane pogodbe z Zavodom za socialno zavarovanje. O problemih bolniške službe pa je bilo v razpravi povedano, da se daje za novo opremo in razne pripomočke sodobne medicine premalo sredstev.

Posnetek s svečane akademije, ki jo je pripravil pionirski odred Karla Kajuha v Murski Soboti ob 20-letnici ustanovitve

IZDAJAL SE JE ZA ZDRAVNIKA IN BOGOSLOVCA

Pred dnevi so prijeli predkanega goljufa in delomrzneža Jožefa Fürschta, doma iz Kroga, ki se je v javnosti izdajal za zdravnika in bogoslovca. Sorazmeroma mlad je bil že deset let v zaporu zaradi tatvin in raznih poneverb. Zelo rad je kradel tranzistorje preden so ga zaprli, medtem ko se je sedaj specializiral za razne obiske po župniščih in se izdajal za zdravnika in bogoslovca. Organi uprave za notranje zadeve v Mariboru so ga pred kratkim prijeli v Dravogradu, kjer sta ga namesto župnika pričakala dva miličnika.

Kozerija

Klinični primer

X: (pride v ambulantno čakalnico in z rokami se drži za vamp. Pacienti ga pomilovalno gledajo. Sede k pacientu A).

A: — A, želodec?! —

X: — Da, želodec, in to klinični primer! —

A: — Neverjetno... pa kaj, ...?

X: — Rana ni! Na kliniki so mi dejali, da imam popolnoma zdrav želodec. —

A: — Torej, lahko jeste — čevapčiče, zrezke...!

X: — Ni problem, imam volčji apetit... veste, prav v tem se mi zdi nekaj narobe. —

A: — Imate razširjeni želodec? —

X: — Mislim, da bi moralo biti nekaj takega, toda klinična diagnoza ni odkrila niti tega. (položi sosedovo roko na svoj vamp). Veste, nekaj me tišči, vendar občutek tiščanja ni popoln, nekaj tako med tiščanjem in praznino je, da, to je pravi občutek! —

A: — Nikar ne pripovedujte; poznal sem nekoga, popolnoma enake občutke je imel kot vi. Vse je poskušal: celo v Karlovih varih je bil — tako mimogrede, kot komercialist na potovanju — pa nič. In veste kaj je bilo...?

X: — (radovedno, skoraj prestrašeno) — Kaj...?

A: — ...Razneslo mu je želodec!

X: — Takole, (pokaže z roko) pah!? —

A: — Točno tako! —

X: — (spet se prime za vamp) — Sestra, prosim vas, povejte doktorju, da gre za nujen primer! —

SESTRA: — Nič ne skrbite, skoraj boste na vrsti. —

A: (pomirjevalno) — Nič ne skrbite... pa, vendar... morda imate halucinacije... težke sanje? —

X: — Veste, ko me tako tišči levo in desno, tišči spodaj in zgoraj — rekli boste, smešno — občutek imam, da je moj želodec konferenčna dvorana... da, konferenčna dvorana... —

A: — Prazna dvorana? —

X: — Kaj, prazna! Več stokrat sem že sanjal, kako je zasedal v tej dvorani naš delavski svet... saj vem... nimate predstave o tem, kako bi se v ta moj mali želodec, grajen po naših standardih, lahko stlačil ves delavski svet. To je absurd, popoln absurd. In prav zaradi tega, veste, na psihološki osnovi...

A: — A, da, da, razumem... Ampak, zdi se mi, da sem že slišal za podoben primer. —

X: — Neverjetno! —

A: — Spomnil se bom... da, bilo je v sosednjem podjetju. Bolezen direktorja tega podjetja je imela popolnoma enake indikacije. —

X: — Povejte, kako je s tem direktorjem. Še živi? —

A: — Seveda še živi! —

X: — Ja, ja, pomagali so mu na kliniki, v zdravilišču, prosim vas, povejte! —

A: — Delavski svet ga je suspendiral! —

X: — A, suspensiral... pa, pa, pa, kakšno zvezo ima vse to. No, ja, na psihološki osnovi, da, da, mehanična kirurgija pri tem ne more nič pomagati. Človeku je treba ozdraviti psiho. — (Odprejo se vrata na vratih se pojavi sestra: — Naslednji, prosim. Zdi se mi, da ste to vi! — (pokaže na X).

X: (hitro vstane) — E, prosim vas, sestra, odstopil bi, naj gre kar tale tovariš. V tovarni dela, saj veste, nima veliko časa. Prišel bom kasneje, morda jutri... Na svidenje! —

A: — Kakšen klinični primer. Takšnih bolnikov je pri nas za celo epidemijo. —

—jm

Ob medobčinski dramski reviji v Ljutomeru:

Dogovor za sodelovanje v prihodnje

Jutri, v petek 7. maja se bo pričela v Ljutomeru medobčinska dramska revija. Ob ukinitvi okraja je obstojala bojazen, da revije ne bo, toda okrajni svet kulturnoprosvetnih društev je bil mnenja, da je medobčinska revija ob ukinitvi okraja toliko večjega pomena. Ni zgolj slučaj, da je po lanskoletni dramski reviji v Murski Soboti tokrat revija v Ljutomeru: dramatika je med prebivalstvom ljutomerske občine še vedno priljubljena oblika kulturnega izživljanja, poleg tega pa je celotno pomursko področje oddaljeno od naših kulturnih središč, ki bi nudila prebivalstvu več možnosti za kvalitetne gledališke predstave. Tokrat sodeluje na reviji 5 dramskih skupin. Domačini bodo nastopili s Kreftovo igro Celjski grofje, Lendavčani z Dobričaninovo igro Skupno stanovanje in to v madžarskem prevodu (Tàrsbèrlet). Dramska skupina DPD Slava Klavora iz Maribora se bo predstavila z Behanovimi Talci, igralci iz Črne na Koroškem pa z Borovimi Raztrganci.

Medobčinska revija v Ljutomeru ne bo pomembna samo po tem, da bo nudila številnim ljubiteljem odrske besede prijetno razvedrilo, marveč bo tudi nekakšen delovni dogovor za sodelovanje v bodoče.

Sodelujočim na reviji želimo prijetno bivanje v pomurskem Ljutomeru.

RAZSTAVA LIKOVNIH AMATERJEV LJUTOMERA IN MURSKE SOBOTE

Uspela likovna manifestacija

V nedeljo so v klubskih prostorih Svobode v Murski Soboti odprli že četrto razstavo likovnikov — amaterjev, odkar obstoja KLAP (prej KLUAP). Razstava je bila dobro pripravljena, saj je pogled v razstavni prostor dajal videz »resnejše« likovne manifestacije. Zato imajo največ zaslug člani domačega kluba. Otvoritve sta se med drugimi gosti udeležila tudi direktor slovenjegraškega umetnostnega paviljona ak. slikar Pečko in znani koroški naivni slikar Repnik. Po otvoritvi na kateri se je kljub številnim prireditvam v Soboti zbralo mnogo ljudi, je bilo krajše posvetovanje med razstavljalci in tov. Pečkom, ki je svoje mnogoletne izkušnje posredoval članom obeh sekcij in se pohvalno izrazil o organizaciji in kvaliteti razstave.

Na tej razstavi se je predstavilo pet avtorjev iz Murske Sobote in trije iz Ljutomera.

BEZNEC se je predstavil kar z enajstimi eksponati, ki še vedno kažejo njegovo doslednost in ljubezen do lastnega likovnega izražanja. Največ njegovih del je neposredno vezanih na domači kraj — Prekmurje. Med temi predvsem izstopa slika »Lendava«, ki na njemu specifičen način prikaže Lendavo pozimi. Poleg te izstopata še dve njegovi Tihožitji, ki sta ustvarjeni z izredno ljubeznijo in odličnim občutkom za barvno modelacijo. V dveh novejših delih se je Beznec oddaljil od svoje prekmurske ravnine, ki jo tako pozna ter čuti in nekako »reportersko« naslikal dve sliki z alpsko motiviko. Vidi se, da to ni njegova pokrajina, ni mu blizu — tuja mu je, ker ne živi z njo. Zato tudi v teh slikah ni življenja. On gore samo občuduje, ne čuti jih, ker se ne spopriema vsak dan z njimi tako, kot s svojo ravnino. Vendar moramo kljub temu poudariti njegovo specifičnost, ki veje skozi vsa dela, o kakršni doslednost, kot npr. pri Žetvi (razstavljena dela na vseh prejšnjih razstavah) pa pri teh dveh njegovih slikah ne moremo govoriti. Slikal jih je dovolj neprizadeto. Po svoje zanimiva je tudi slika »Predica«, kjer se je avtor naivno, toda prisrčno spoprijel s figuralno kompozicijo v interieurju, kar mu je tudi do neke mere uspelo.

SAGADIN. Njegova želja v realizmu doseči barvno ekspresijo se mu je gotovo v mnogih delih uresničila. Pozna se mu veliko slikarskega znanja in rutine, ki že nekoliko prerašča sposobnosti amaterjev. Vendar ga poznavanje različnih stilov ne dela neoriginalnega in nedoločenega. Neodvisno si oblikuje svoj lasten umetniški izraz, ki ga pa še ni dokončno izoblikoval (ker se predstavi »dvojen«). Na eni strani obvladana in dovršena plastična modelacija (nekateri domači motivi slikani po naravi), na drugi strani pa ploskoviteje obdelani Tulipani I in II in drugo. Slikanje po naravi mu je bližje, vendar pa lahko uspešno izpove svoje registracije narave in asociativnega sveta na ploskoviti način, ki pa je tudi poln prizvoka močnega čustvenega doživetja. Za idiličnostjo Stare zidanice se občuti globoka drama kmečkega človeka. Seveda ne moremo mimo dveh slik, ki kvalitetno zopet predstavljata vrh te razstave. To je Sagadinovo Poletje v Prekmurju in Večer nad Kapelo. Njegov kolorit je ubran. Resnoba njegovih dveh krajin je vnesla povsem nov zven v oblikovanje pomurske pokrajine.

VERBIČ. Tudi temu avtorju se pozna, da išče svoj lasten izraz. Dela ga kažejo zelo nemirnega. Prav na tej razstavi je pokazal s svojimi deli izraz svoje poti k lastnemu izrazu. Svoj temperiment je pokazal s sliko »Čolni«. Čuti se spontanost poteze, vendar se kljub temu ne upa povsem sprostiti. Pri sliki »Čolni«, kakor tudi pri ostalih dveh: »Jesensko jutro« in »Jutro v Pomurju«, ki sta zanimivi le kot variaciji, je zožil barvno skalo, kar je zelo pozitivno, saj se je tako izognil temu, da bi slike dobile nezaželjen prizvok »sladkobnosti«. Zelo zanimiva in kompozicijsko mučna slika »Cvetje« s svojevrstno obdelavo ozadja. S to sliko prikaže mnogo fantazije in morda mu bo prav ta nagib k fantastiki odkril neslutene možnosti v likovnem pogledu. Omeniti velja še njegovi sliki »Šopek« in »Vrtnice«, ki pa sta le zanimiv in drzen poiskus v tehniki slikanja.

TITAN je ostal zvest svojim izrezankam, ki so več ali manj dobro komponirane. Motivi so zelo različni, naj večkrat poiskuša izraziti v papirju razna počutja. Kljub tako rekoč abstraktnemu izrazu pa se čuti njegov posluh za ljudsko umetnost. Tako tudi v teh delih čutimo delček domače zemlje.

ZRIMOVA je edina ženska — slikarka, ki se nam tokrat predstavi kar s 5 deli. Kaže izredno ljubezen za slikanje flore. Slika po naravi rože iz svoje neposredne okolice. Vendar nekajkrat neposrečeno kombinira objekte ki jih slika — to je rože in vaze, ki so včasih sodobno (če so?) oblikovane. In prav ta neposrečena kombinacija podre lirično občutje ob pogledu na sliko.

PLEVEL. Njegova tri dela kažejo neko slikarsko znanje in rutino. Privlačujejo ga primorski motivi (sklepam iz razstave v Ljutomeru). Piran je barvno zelo zanimiva in občutena slika. Tu nam predstavi naše primorsko mesto, kot je — polno sonca, ki pripeka na zidove stare arhitekture in se odbija v morju. Zelo dobro občuti svetlobne reflekse. »Jesen« istega avtorja ni tako doživeta kot »Piran«, vendar ga pokaže morda celo bolj originalnega. V delih se čuti neka stalnost in umirjenost.

ROPOŠA se tokrat predstavi kot slikar naših goric. Pomembna je njegova preusmeritev, saj ga poznamo kot odličnega slikarja tihožitij. Kjub temu, da obdeluje krajino plastično, ga mika ploskovita obdelava nekaterih detaljev. Zanimivi sta njegovi sliki »Breze« in »Bučkovci«. (Pri slednji se čuti, da avtor študira stare mojstre.) Slika »Mati z otrokom« pa kaže, da je bilo kombiniranje figuralne kompozicije in krajine za Ropošo prezahtevna naloga.

FIALA. Slika je gotovo delana po že naslikani predlogi. Škoda. Bolje bi bilo, če bi se avtor lotil domačih tihožitij, ker kaže, čeprav preslikuje, smisel za slikanje mrtve prirode.

Posnetek z uprizoritve Barillet — Gredyjeve komedije »Pero«, s katero bo MKUD gimnazije sodeloval na medobčinski reviji v Ljutomeru

PO SLEDOVIH NAŠE NAGRADNE SLIKANICE

Bili so hrabri in dobri ljudje

Do današnje, to je 15. slikanice »Dvajset let v svobodi«, se je nabral zajeten kupček, okrog tisoč pisem onih, ki jim je postala slikanica priljubljeno razvedrilo. Med številnimi opisi ljudi in dogodkov smo izbrali nekaj pisem in odlomkov: starejši ljudje so opisali svoje spomine, mladina je zapisala to, kar so ji o težkih dneh okupacije pripovedovali starši in v šoli.

MIRA JAGODIČ iz Kroga je takole opisala dogodke 17. oktobra 1944 v M. Soboti:

Dne 16. oktobra 1944 so se sestali pri Brumnovih v Murski Soboti partizani. Pozno v noč so sklepali o ukrepih za naslednji dan. Dane Šumenjak, Jože Kramar, France Kosi in Stanko Červič so pri Brumnovih tudi prespali. Naslednjega dne zjutraj so obkolili Brumnovo hišo Madžari. Dana Brumnova je pomagala partizanom, da so se spustili po vrvi skozi kopalnično okno na dvorišče. Padel je Jože Kramar, ostali trije pa so se prebili na polje proti Črnskim šumam od tam pa na Vaneč kjer sta v borbi obležala Dane Šumenjak in France Kosi. Edini, ki je ostal v tej borbi živ je Stanko Červič-Bojan.

ŠTEFAN KUHAR, učenec 5. razreda osemletke v Puconcih pa je o Štefanu Kuharju-Bojanu zapisal tole:

Že v dijaških letih je sodeloval v naprednih mladinskih organizacijah, predvsem v DKFID. Med okupacijo je širil ilegalni tisk. Zaradi tega so ga septembra 1940 aretirali in zaprli. Toda tudi v zaporu ni miroval: organiziral je gladovno stavko. Že prve dni po kapitulaciji jugoslovanske vojske se je moral zaradi svoje politične aktivnosti umakniti pred okupatorji v ilegalo. Jeseni 1941 ga je poslal CK KPS na Štajersko. V Mariboru so ga aretirali in novembra ustrelili. Umrl je kot neomajen komunist, ki je veroval, da bo tudi njegovo življenje prispevalo k zmagi.

ELICA FRAS, osemletka Negova:

V zgodnjih jutranjih urah dne 27. septembra 1941 so madžarski žandarji aretirali okrog 40 ljudi ter jih zaprli v soboški grad. Po dolgotrajnem zaslišanju in mučenju so 31. oktobra obsodili na smrt Štefana Cvetka in Evgena Kardoša. Še istega dne so oba obesili. Brez teh junaških sinov in hčera naš narod ne bi nikoli dočakal svojega velikega dneva—svobode.

MAJA ALAUF, Beltinci, je na dolgo opisala življenjsko pot Martina Brumna iz Beltinec. Navajamo samo konec te pretresljive življenjske zgodbe:

Želja po domači slovenski zemlji je bila tako velika, da se je po končani vojni takoj odpravil iz taborišča na pot domov, toda domov je prišel pravzaprav umret. Ves izmučen in sestradan je prispel v Čakovec odkoder se je z nekim voznikom peljal proti Beltincem kjer pravzaprav ni imel ničesar več, saj so aretirali in zaprli tudi njegovo ženo. Šestega januarja 1945 v večernih urah je pri Murskem Središču dosegel domačo zemljo. Voznik je pripovedoval kako je stekel kakšnih sto metrov od mosta, se vrgel na tla in poljubljal zemljo. Bil je vesel, da se je vrnil na slovenska tla. Veselje prihoda, predvsem pa izčrpanost sta ga popolnoma izmučili: komaj da je še prišel do Beltinec kjer se je zatekel k najbližnjemu prijatelju Prelogu. Ni mogel več govoriti in že naslednji dan je za vedno zatisnil svoje utrujene oči.

Tako se je končala življenjska pot za boljše življenje. Le močna volja, da se vrne na domača tla, mu je dajala moč. In ko je to dosegel, je umrl.

MARIJA HARI, Murska Sobota:

Koloman Kučan je bil v Križevcih na Goričkem moj učitelj. Bil je tovariški, preprost in priljubljen. Z veliko ljubeznijo nas je vzgajal in želel, da bi bili pošteni in zavedni Slovenci. Vsem, ki smo ga poznali, je bil za vzgled. Bil je dober človek.

FRANJO ŠONAJA iz M. Sobote pa je o Štefanu Kuharju zapisal med drugim tale spomin:

Bojana sem srečal julija 1941 nekje v bližini Trbegovec. Name je naredil močan vtis. Razumno je razlagal stališča KP in zahteval takojšen odpor. Tudi o četnikih nam je povedal vso resnico. Njegova odločnost je vsakogar osvojila. Večkrat sem se srečal z njim, ko je prihajal čez Muro.

Rodil se je 8000. Sobočan

Pred dnevi se je v Soboti rodil osemtisoči Sobočan in to v družini Prašnikar kot sedmi otrok. Iz občinske skupščine so nam sporočili, da bodo predstavniki sveta za varstvo družine obiskali družino, kateri pripada osemtisoči Sobočan.

Prisostvoval sem temu obisku, ki je bil nadvse prisrčen. Čestitke, darilo in kratek pomenek o življenju in zdravju matere, ki se je od srca smehljala v postelji in s ponosom opazovala svojo hčerkico, kateri se že v tako rani mladosti posveča toliko pozornosti.

Otesnjeni stanovanjski prostori, v katerih živi 9-članska družina, bodejo neprijetno v oči in človek nehote pomisli, da bodo morali Prašnikarjevi dobiti v doglednem času novo stanovanje.

Pogovor z očetom, ki mu je rahel nasmeh krasil obraz, je stekel kot po tekočem traku.

»Prostora primanjkuje« je potožil in takoj nato nadaljeval z malo vzvišenim glasom: »Zaposlen sem v tovarni mlečnega prahu kot obratovodja. S svojo plačo ter otroškim dodatkom preskrbujem vseh sedem otrok, od katerih hodijo štirje v šolo. Z otroki je pač skrb in vedno kaj rabijo, željam pa se vedno tudi ne da ugoditi.« Pogovarjala sva se, med tem sem moral tudi spiti kozarec dobrega, za otrokovo zdravje. Nato sem vprašal!

Ko ponavadi ob takih dogodkih radi pobrskamo po starih listinah in pregledujemo zgodovino mesta desetletja nazaj, bosta v tem primeru samo dva podatka jasno pokazala, da se je Sobota razvila iz panonske vasi, ki je leta 1869 štela 1.455 prebivalcev in da se je skorajda po stotih letih ta številka več kot po petorila. Danes šteje mesto nekaj več kot 8.000 prebivalcev in je važno gospodarsko središče Pomurja, ki je posebno z razvojem predelovalne in druge industrije dobila tako mesto kot mu gre. Migracijo delovne sile iz vasi v mesto je posebno čutiti zadnja leta, ker je Sobota še leta 1961 imela 6.603 prebivalcev.

X. MLADINSKI FESTIVAL »BRATSTVA IN ENOTNOSTI« OD 17. DO 20. JUNIJA

Vse poti vodijo v Radgono

Nastop ekipe Lužiških Srbov in Mira Cerarja

Radgona, kakor tudi ostali pomurski kraji se pripravljajo na veliko slovesnost — na X. mladinski festival »Bratstva in enotnosti«, ki bo v dneh od 17. do 20. junija t. l. Okrog 700 mladincev in mladink bo prispelo na večer 17. junija v Radgono in to iz Niša, Nikšiča, Bitole, Bosanskega Šamca, Subotice, Prištine, Reke in Kranja. Organizacijski odbor festivala je že pripravil program, ki bo vseboval športna tekmovanja in kulturne prireditve.

Kulturni program festivala predvideva naslednje prireditve. Dne 18. junija bo v Gornji Radgoni nastop kulturne skupine glasbene šole iz Prištine, sodelovala bosta tudi oktet študentskega KUD »Ramiz Sadiku« in folklorna skupina delavskega KUD »Aca Marević« iz Prištine. V Radencih bodo istega dne nastopili folkloristi iz Bosanskega Šamca, zabavni ansambel The Singers, komorni trio iz Kranja ter mladi godbeniki iz Radgone. V Apačah je predviden nastop folklorne skupine iz Bitole in Nikšiča ter mladih pevcev iz Radgone. Pri Vidmu bodo istega dne nastopili člani znanega folklornega ansambla »Oro« iz Niša, mladina iz Reke ter folklorna skupina iz Radenec. Za Mursko Soboto je predviden nastop folklorne skupine, tamburašev, recitatorjev iz Subotice, v Lendavi pa zabavni orkester iz Subotice in mladinski zbor iz Radgone.

V soboto dne 19. junija bo nastopil v Radgoni orkester iz Subotice, sodeloval pa bo tudi mladinski pevski zbor iz Kapele. V Radencih bosta istega dne nastopili folklorni skupini iz Bitole in Nikšića, v Križevcih pri Ljut. »Oro« iz Niša, mladina iz Reke, v Ljutomeru isti ansambel kot dan prej v M. Soboti, dočim se bodo predstavili Sobočanom folkloristi iz Bo. Šamca in zabavni ansambel iz Kranja ter mladi godbeniki iz Radgone. V Lendavi pa bo tega dne nastopila skupina glasbene šole iz Prištane, študentski oktet »Ramiz Sadiku« ter folklorna skupina »Aca Marević« iz Prištine.

Posebnost desetega festivala bo nastop skupine Lužiških Srbov iz Vzhodne Nemčije. Podroben program te skupine še ni znan.

Športni del festivala na katerem bo nastopilo okrog 400 mladincev in mladink bo obsegal atletiko, rokomet, košarko, odbojko, plavanje, vaje na orodju, namizni tenis, streljanje in šah.

Na zaključni prireditvi bo sodelovala vrsta najboljših slovenskih telovadcev, na čelu z Mirom Cerarjem.

PRISRČNA MANIFESTACIJA PRIJATELJSTVA

Kot smo že poročali, sta glasbeni šoli iz Murske Sobote in Radkersburga priredili 24. in 25. aprila skupen koncert v obeh mestih. Ta nastop se je iz kulturne prireditve spremenil v prisrčno manifestacijo dobrih, prijateljskih in sosedskih odnosov med Jugoslavijo in Avstrijo. Oba posnetka sta s te prireditve.

(Foto: B. Borovič)

20-LETNICA PIONIRSKEGA ODREDA

V petek je pionirski odred »Karla Destovnika — Kajuha« v Murski Soboti s svečano akademijo proslavil 20-letnico obstoja. Pionirji so za to praznovanje pripravili pester kulturni program in več telovadnih točk.

Ob vodah je zaživelo

Poletni dnevi se bližajo in z njimi vred tudi čas, ko se ob naših vodah vrstijo ribiči drug za drugim in potrpežljivo čakajo na plen, ki je včasih obilen, drugič pa tudi ne.

Najčešče se ribiči soboške družine zatekajo na bregove Mure in njene rokave, ki so bogati na ribah. Večkrat se ribiči potožijo, da jim Mura včasih tudi nagaja, ker je vodostaj reke tako različen, da ob vsakem manjšem nalivu narase. Ni redek primer, da ribiči v vodi zasledijo razne odpadke papirniške industrije. Toda žagovina je poseben problem, ker se nabira ribam v škrgah.

»Da bi se nam pri našem delu ne godilo prelahko, naše vode še večkrat obiščejo »črni ribiči«, ki lovijo s križarjem, kar pri nas po ribiskem zakonu ni dovoljeno«, je pripovedoval predsednik ribiške družine Vladimir Kukanja, ki je zašel med ribiče leta 1961.

»Do letošnjega leta nam je vode kontroliral paznik,« je nadaljeval, »vendar so sredstva tako skopo odmerjena, da si tega več ne moremo privoščiti, zato odslej naprej kontroliramo vode sami. Sredstva, ki družini ostanejo od odvedene članarine, so minimalna in komaj zadoščajo za čiščenje voda in opremo, ki pa je precej draga. Mlade ribe, s katerimi pomlajujemo in držimo stalež rib v vodi, dobivamo iz ljutomerskih ribnikov«.

»Kako s programom in prireditvami v družini?«

»Program, ki smo ga sprejeli na občnem zboru vsebuje organizacijo štirih masovnih ribiških sestankov, na katerih naj bi se ribiči med drugim seznanili o strokovnih vprašanjih ribolova. Poleg tega pa imamo v načrtu organizirati ribiška športna tekmovanja, za katera se ribiči zanimajo. Kot vsako leto, tako bomo tudi letos priredili ribiški piknik.«

»Kako se mladi vključujejo v vašo družino«?

»Pravilnik naše družine je za mlade-stare do 16 let omejen, ker morajo ti biti napisani pri starejših ribičih v legitimacijo in ne smejo ribiti sami na Muri. Takih članov imamo 22, ki lahko samo v soboških gramoznicah ribijo. Moram pripomniti tudi, da si vodstvo prizadeva, da bi pri članih vzbudilo čut športnega lova, ki bi naj zmagal nad strastjo — uloviti čim več, kar že omejujejo pravilnik, ko pravi, da ima član ribiške družine pravico loviti trikrat tedensko in da lahko na dan ulovi največ 6 merskih rib ali eno ščuko, to se pravi skupno pet kilogramov.

»Kakšen je vpliv turizma na ribolov?«

V času turistične sezone prodajamo karte, s katerimi imajo turisti vse možnosti ribiti. Letos nameravamo organizirati na kolišču Bobri prosto ribarjenje na področju, s katerim bo opravljala turistična postojanka.«

Boljši pogoji za proizvodnjo mleka

Nestimulativne cene mleka in tudi plemenske živine v zadnjih letih, so dokaj negativno vplivale na proizvodnjo mleka tako v družbenem, kakor v zasebnem sektorju proizvodnje. Nesorazmerne cene med mlekom in mesom so povzročile, da so se proizvajalci usmerili na pitanje mlade živine in pri tem začeli zanemarjati ne samo obnovo osnovne črede, temveč že dobro vpeljano selekcijo. Odnos cen in tudi premije, ki sta jih zagotavljali federacija in republika, so bile take, da so se na tržišču formirale cene mesa in mleka tudi v sorazmerju 1:7, kar velja za zelo neugodno razmerje in, razumljivo, pušča za sabo posledice, ki so lahko za razvoj živinoreje nasploh precej nevarne. Usmeritev kmetijskih proizvajalcev na rejo pitane govedi je v Prekmurju povzročila ne samo padec v številu molznih krav, temveč tudi padec števila krav v molzni kontroli, to je rodovniških krav, kar nedvomno prića, da se je pri rejcih znižal interes za rejo plemenic. Največji padec števila krav v molzni kontroli je bil leta 1963, ko je število padlo na 653 od 3129, kolikor jih je bilo v kontroli še leta 1960. Kljub ugodnejšim pogojem zaradi premije za mleko, ki so jo dobila družbena posestva, je tudi pri teh stalno upadalo število molznih krav. Tako se je število krav na vseh pomurskih družbenih posestvih znižalo od 1771 glav v letu 1961 na 1621 glav v letu 1964 in le kmetijski kombinat v G. Radgoni je v letu 1964 povečal število krav.

Številčni padec molznih krav pa ni edina posledica neugodnih tržnih razmer. Strokovna služba ugotavlja, da se je zaradi ugodne cene pitane živine, vključevalo v osnovno čredo le malo telic, kar je dvignilo povprečno starost krav in zavrlo uspehe selekcijske službe. Podatki živinorejsko-veterinarskega zavoda v Murski Soboti kažejo, da se je v letu 1963 znižalo število osemenjenih telic in krav v starosti 3—5 let za 2 do 3 odstotke, povečalo pa se je število osemenjenih krav v starosti 6 do 9 let. Razumljivo je, da previsoka povprečna starost krav zmanjšuje proizvodnjo mleka in telet ter povzroča tudi težave v selekciji.

Ob takem položaju je postalo nujno potrebna učinkovitejša in širša družbena intervencija. Da bi se povečale količine mleka in zagotovila boljša oskrba z mlekom, je Izvršni svet SRS sprejel odlok, s katerim začenši od 1. maja vpeljujemo dodatno premijo za mleko v višini 5 din po odkupljenem litru. Premijo bo dobila mlekarna pod pogojem, da bo dosedanjo odkupno ceno mleka povečala prav tako za 5 dinarjev. Občine bodo morale zagotoviti sredstva za premijo svežega mleka, ki ga bodo mlekarne prodale potrošnikom.

Četudi je odlok Izvršnega sveta prišel z določeno zamudo in četudi je vprašanje, če bo dodatna premija v celoti odklonila vse negativne posledice dosedanje prakse, je njegova kvaliteta predvsem v tem, da ne dela razlike med mlekom odkupljenim iz družbene in iz zasebne proizvodnje. Po tem odloku bo mlekarna dobila premijo tudi za tisto mleko, ki ga odkupujejo kmetijske zadruge od zasebnih kmečkih gospodarstev, ki so z njo v proizvodnem sodelovanju (kooperaciji). Tako bodo končno lahko odpadle stalne pripombe na račun razlike v odkupni ceni mleka, ki so jih dajali zasebni kmečki proizvajalci na zborih občanov in tako bo družbena intervencija zajela celotno proizvodnjo mleka in plemenskih krav.

Tovarna mlečnega prahu v Murski Soboti je že sklenila od 1. maja povečati cene mleku za 5 din, ker sta tudi občinski skupščini v M. Soboti in Lendavi izrazili pripravljenost zagotoviti premijo za konzumno mleko. Tako se bodo odkupne cene mleka pri proizvajalcu odslej gibale med 63 in 73 din za liter, odvisno pač od kvalitete oziroma odstotka tolšče. Ker se odstotek tolšče giblje v mejah med 3,8 in 3,9 %, bo povprečna odkupna cena mleka znašala 69 din. Tisti kmetovalci, ki bodo pa oddali več kakor 800 litrov po kravi, bodo še naprej deležni posebne premije tovarne v višini 1 do 5 dinarjev za liter.

Najnovejši ukrep Izvršnega sveta je vsekakor vzpodbuden in še pravočasen korak za izboljšanje stanja v pomurski govedoreji oziroma reji plemenske živine in so ga zato pomurski živinorejci upravičeno iskreno pozdravili.

Perhavec ing. Edvard

V Elradu 50 družin za letovanje

GORNJA RADGONA:

Pri občinskem sindikalnem svetu v Gornji Radgoni deluje že dalj časa počitniška skupnost, ki ureja sindikalni počitniški dom v Lovrečici pri Umagu. V lanskem letu so dom dokončno odkupili, letos in prihodnje leto pa ga bodo uredili in razširili.

Za odkup in za nadaljnje urejanje doma so poleg občinske skupščine prispevale sredstva tudi delovne organizacije. Letos bodo imeli za ureditev doma na razpolago okrog 4,5 milijona dinarjev. S temi sredstvi nameravajo zgraditi poleg doma še 7 paviljončkov, ki bodo razpolagali skupno z 28 ležišči. Letošnjo počitniško sezono bodo odprli z letovanjem 80 otrok iz vseh šol radgonske občine, počitniška zveza pa ima za redno letovanje že prijavljenih 60 družin, od tega 50 iz Elrada. Dnevni penzion za člane počitniške zveze bo znašal letos 1200 dinarjev.

Počitniška skupnost pri sindikalnem svetu v Radgoni pa si prizadeva, da bi poleg doma v Lovrečici omogočili svojim članom letovanje tudi v drugih krajih, zato se dogovarjajo z nekaterimi počitniškimi skupnostmi v Sloveniji za izmenjavo razpoložljivih ležišč. V Radgoni sodijo, da je pripisati uspešno delovanje in razvoj počitniškega doma v Lovrečici predvsem Janku Strajnšaku, ki si je največ prizadeval, da bi postal ta dom Radgončanom prijetno letovališče. -jm

Z OBISKA PRI KRAJEVNI SKUPNOSTI LENDAVA OKOLICA

Pot, poti in še poti

Pisati o krajevni skupnosti Lendva — okolica, pomeni pisati o goricah, o lepem razgledu, o kleteh, ki so posejane podolgem in počez ,morda o vinu, ki je premalo poznano, a kvalitetno. Vse to so seveda privlačne stvari, toda o tem ne bi pisal. Pisal bi o težavah, o problemih ljudi, ki tod živijo in ki delujejo v okviru krajevne skupnosti Lendava — okolica.

Lendavske gorice se dvigajo iz ravnine kot samoten otok, pod njimi leži Dolga vas, na njih pa naselja lendavske in dolgovaške gorice. Ta naselja tvorijo krajevno skupnost Lendava — okolica. 1832 občanov, polovica živi v Dolgi vasi, ostala polovica pa je pravzaprav razmetana po dolinah in vzpetinah goric, se preživlja v glavnem iz vinogradov. Na 505 ha vinogradov je vsejanih nekaj čez 5 milijonov vinskih trt, zato ni čudno, da je vinogradništvo osrednja dejavnost občanov. V zadnjih letih se je sorazmerno veliko tod živečih občanov spustilo v dolino, kjer so se zaposlili, velika večina se je preorentirala v industrijo, s tem pa se je začela spreminjati struktura prebivalstva. 217 radijskih sprejemnikov, preko 30 televizorjev, sorazmerno veliko sodobnih gospodinjskih strojev je nedvomno dejstvo, da se je dvignil življenjski standard občanov. Take spremembe so nastale pravgotovo zaradi boljšega gospodarjenja in sodobne obdelave vinogradov, saj se je že pred leti začelo kultiviranje le teh, žlahtne sorte vinskih trt pa vedno bolj izpodrivajo samorodne vrste. Namenoma sem naštel nekaj podatkov o krajih, o katerih skrbi in v katerih deluje krajevna skupnost.

Že v samem začetku formiranja krajevnih skupnosti je bilo veliko govora o tem, da bodo nastale težave zaradi izredno slabih komunikacij, ki zahtevajo veliko finančnih sredstev, teh pa krajevna skupnost ni imela. Občani so že takrat opozarjali na ta problem, ki še do danes ni rešen. Ostalo je samo pri opozorilu in zaradi tega ni čudno, da so poti in njih popravilo vedno na dnevnem redu sej krajevne skupnosti. Že tretje leto razprav se o enem in istem problemu zdi zares dovolj, pravijo občani, toda rešitve verjetno še ne bo. Poseben problem v krajevni skupnosti je tudi sestajanje ljudi na raznih sestankih, zakaj v goricah ni prostora, v Dolgo vas, ki leži ob vnožju goric, pa »hribovci« neradi prihajajo posebno v večernih urah. Gorice, ki so mimogrede rečeno izredno primerne za razvoj turizma, nimajo prostora, kjer bi se občani sestajali, pa zato ni redek slučaj, da ta ali oni sestanek ni sklepčen ali pa je kar na prostem. Bilo bi verjetno koristno razmišljati ali ne bi kazalo postaviti turistične postojanke pa bi tako imeli dvojno korist.

Dotacija občinske skupščine, v letu 1963 je znašala 340.000 din, ne zadošča za minimalne obveznosti, kaj šele za popravilo poti, mi je dejal odbornik s tega kraja, ki neumorno postavlja vprašanje poti v skupščini. »Krajevna skupnost naredi kolikor more in kolikor prenese naša skromna blagajna«, je nadaljeval, »prav pa bi bilo, da se o tem vprašanju enkrat odkrito pomenimo, posebno pa si zastavimo vprašanje, ali smo mi, ki tu živimo, dolžni vzdrževati poti, ali tudi tisti, ki imajo tu vinograde«.

Ob deževnem vremenu je težko priti v gorice, zaradi neurejenih hudournikov pa trpi Lendava, saj jo voda vedno naplavi z blatom. Pogovor se je sukal zdaj na to zdaj zopet na drugo področje, pa vendar sva se vedno vračala k potem, dobil sem vtis, da je to problem ,ki ga ima sleherni občan te krajevne skupnosti za najbolj važnega. Razgovor sva zaključila s tem, da bi bilo z razumevanjem in s skupnimi napori že marsikaj urejeno, občani pa zadovoljni.

Poslušajte in gledajte

RTV Ljubljana

PETEK, 7. maja

8.40 Melodije za razvedrilo; 8.55 Pionirski tednik; 9.35 Pet minut za novo pesmico; 10.35 Novo na knjižni polici; 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti — Vet. Marko Amon: Rejsko delo in živinorejski odbori; 12.15 Na kmečki peči; 12.30 Arije iz oper Wolganga Amadeusa Mozarta; 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo, Janez Menart: Kurirček; 14.35 Čajanka ob stari glasbi; 15.30 Petje in jodlanje iz Švice; 15.45 Novo v znanosti; 16.00 Vsak dan za vas; 16.40 Blaž Arnič: Gozdovi pojo; 17.00 Prenos svečanosti ob otvoritvi spominskega parka s spomenikom Boljke in Kalina padlim borcem in talcem na Žalah v Ljubljani; 18.00 Poročilo — aktualnosti doma in v svetu; 18.15 Simfonična dela slovenskih skladateljev; 20.00 Zvočni mozaik; 20.30 Tedenski zunanje politični pregled; 20.40 Svetovne operne hiše; 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih; 22.10 Za ljubitelje jazza.

SOBOTA, 8. maja

10.00 Rezervirano za prenos zbora samoupravljalcev iz dvorane v Tivoliju v Ljubljani; 12.05 Kmetijski nasveti - Ludvik Strebl: Letošnji program semenarstva in prijave posevk za potrjevanje; 12.15 Domače viže za sobotno opoldne; 12.30 Pomladanske pesmi; 14.05 Iz baletov Ohridska legenda in Lectovo srce; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.30 Poje Partizanski invalidski pevski zbor; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Gremo v kino; 17.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu; 18.15 Odlomki iz oper jugoslovanskih avtorjev; 18.45 S knjižnega trga; 20.00 »Zdaj zaori pesem o svobodi«; 21.00 Zaplešite z nami!; 22.10 Oddaja za naše izseljen— :v Šáj umlhwó rdgovc eniatm ce.

NEDELJA, 9. MAJA

8.00 Rezervirano za prenos parade iz Beograda; 10.00 Glasbeni program — vmes reportaža iz teka »Ob žici okupirane Ljubljane«; 11.00 Rezervirano za prenos svečane seje Sabora iz Beograda; 13.30 Čestitke za Dan zmage; 14.00 V svetu opernih melodij; 15.05 Melodije v godalih; 16.00—19.00 Nedeljsko športno popoldne; 20.00 Naš nedeliski sestanek; 21.30 Svobodi nasproti . . .; 22.10 V plesnem ritmu;

PONEDELJEK, 10. MAJA

11.00 Nimaš prednosti!; 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 14.05 Lepe melodije iz solistične in orkestralne glasbe; 15.30 Zborovske skladbe; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Humoreska tega tedna. James Thurber: Basni za današnje dni; 17.20 Za prijetno popoldne; 18.08 Iz cikla Moja domovina Bedricha Smetane; 20.00 Izbrali smo za vas; 20.20 Marina Mdivani, pianistka iz Moskve; 22.10 Od popovke do popevke.

TOREK, 11. MAJA

11.00 Nimaš prednosti!; 12.05 Kmetijski nasveti — Ing. Marta Gosar: Izkušnje in problemi pri vzgoji ribeza na Kozjanskem; 12.15 Južnoameriške pesmi; 12.30 Iz koncertov in simfonij; 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo. Kličemo VOSHOD — II. 14.35 Pet minut za novo pesmico; 15.30 V torek nasvidenje; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Koncert po željah poslušalcev; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu; 18.15 Pol ure z majhnimi zabavnimi ansambli; 18.45 Na mednarodnih križpotjih; 20.00 Majhen recital baritonista Marcela Ostaševskega; 20.20 Radijska igra; 21.20 Serenadni večer; 22.10 Ljubiteljem popevk.

SREDA, 12. MAJA

11.00 Nimaš prednosti!; 12.05 Kmetijski nasveti — Dr. Jože Maček: Siva pegavost češenj in višenj 12.15 Na kmečki peči; 12.30 Iz malo znanih Verdijevih oper; 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo. Andjelka Martić; 14.35 Kaj pojo in kako pojo mladi pevci pri nas in po svetu; 15.30 Slovenske, dalmatinske in makedonske pesmi; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Glasbena ustvarjalnost v letih 1945—1965 pri Slovencih; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in po svetu; 18.15 Iz fonoteke Radia Koper; 18.45 Naš razgovor; 20.20 Tako pojo in igrajo v Budimpešti; 20.40 Ambreise Thomas: Mignon, radijska priredba opere; 22.10 Popevke se vrstijo.

ČETRTEK, 13. MAJA

11.00 Nimaš prednosti!; 12.05 Kmetijski nasveti — Ing. Janez Saksida: O sortnem poskusu s sejo v Rogozi; 12.15 Domače viže za prijetno popoldne; 12.30 Preludij k Favnovemu popoldnevu; 14.05 Slovenski operni pevci v ritmičnih operah; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.40 Literarni sprehod. Antonije Isaković: Žlica; 16.00 Vsak dan za vaš; 17.05 Turistična oddaja; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu; 18.15 Odskočna deska; 18.45 Jezikovni pogovori; 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov; 21.00 Večer umetniške besede; 21.40 Glasbeni nokturno; 22.10 Popevke se vrstijo.

PETEK, 14. MAJA

11.00 Nimaš prednosti!; 12.05 Kmetijski nasveti — Ing. Jože Rihar: O napovedovanju gozdnega medenja; 12.15 Čez hrib in dol; 12.30 Odlomki iz Beethovnovega Fidelia; 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo: Pomladna zgodba; 14.35 Klavirski duo izvaja Schuberta; 15.30 Ljudske pesmi iz Nove Škotske; 15.45 Novo v znanosti; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Petkov simfonični koncert; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu; 18.15 Revija slovenskih pevcev zabavne glasbe; 18.45 Ta teden v skupščinskih odborih; 20.00 Zvočni mozaik; 20.30 Tedenski zunanje politični pregled; 20.40 Svetovne operne hiše VI. oddaja 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih; 22.10 Za ljubitelje popevk.

SOBOTA, 15. MAJA

11.00 Turistični napotki za tuje goste! 11.15 Nimaš prednosti!; 12.05 Kmetijski nasveti — Ing. Jelka Hočevar: Kako napovemo začetek škropljenja proti krompirjevi plesni; 12.15 Okrogle in poskočne za sobotno opoldne; 12.30 Iz starejše in novejše slovenske glasbe; 14.05 Prizori iz jugoslovanskih oper; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Gremo v kino; 17.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu; 18.15 Izložbeno okno; 18.45 S knjižnega trga; 20.00 V soboto zvečer; 21.00 Zaplešite z nami; 22.10 Oddaja za naše izseljence.

ČETRTEK, 6. maja

10.00 TV v šoli; 11.00 Francozi pri vas doma — ponovitev; 16.40 Ruščina na TV — 58. lekcija; 17.10 Govorimo angleško — 35 lekcija; 17.40 Na črko, na črko; 18.25 Napoved in TV obzornik; 18.45 Po Jugoslaviji; 19.15 Glasbena poroča; 19.45 V kinu bomo videli; 20.00 TV dnevnik; 20.30 Narodna glasba; 20.40 Igor Torkar: Balada v tašcici — TV drama; 21.30 Koncert v studiu; 22.00 TV Obzornik.

SLJEME, AVALA

18.25 Informativna oddaja; 19.45 Propagandna oddaja; 20.40 Rezerviran čas; 21.30 Kulturna tribuna; 22.25 Turnir miru; 22.35 Informativne oddaje.

PETEK, 7. maja

10.00 TV v šoli; 16.50 Govorimo rusko — 11. lekcija; 17.10 Učimo se angleščine — 75. lekcija; 17.40 TV v šoli; 18.10 Pika nogavička — I. del TV slikanica; 18.25 Napoved in TV obzornik; 18.45 Rdeči signal; 19.15 Sami so izbrali — narodna glasba; 19.45 TV Akcija; 20.00 TV dnevnik; 20.30 Reportaža slovenskega filma: Družinski dnevnik; 22.15 Montreux: 5. festival za zlato vrtnico; 22.45 TV obzornik.

SLJEME, AVALA

18.25 Informativne oddaje; 19.45 Propagandna oddaja; 20.30 Celovečerni film; 22.45 Osvoboditelji Zagreba — reportaža; 22.55 Informativne oddaje.

SOBOTA, 8 .maja

10.00 Zborovanje samoupravljalcev Slovenije — prenos; 17.40 Kljukcev kvintet; 18.05 Glasbeni odmevi; 18.25 Napoved in TV obzornik; 18.45 Ivo Štivičić: Mesto v katerem živim — mladinska igra; 19.30 Vsako soboto; 19.45 Cikcak; 20.00 TV dnevnik; 20.30 Glasbeni trenutek: 5 + 1, orglice; 20.40 Sprehod skozi čas; 21.10 Druga plat medalje — humorist. oddaja; 22.00 Golo mesto — serijski film; 22.50 TV obzornik.

SLJEME, AVALA

18.25 Informativne oddaje; 19.30 TV Pošta; 19.45 Propagandna oddaja; 20.40 Sprehod skozi čas; 22.00 Novele — serijski film; 22.30 Turnir miru; 22.40 Informativne oddaje.

Vzgojni nasveti

V pedagoškem društvu Pomurja je vznikla pobuda za uvedbo vzgojne rubrike v Pomurskem vestniku. K temu so nas napotila mnoga vprašanja, ki jih postavljajo naši starši v razgovorih s poklicnimi vzgojitelji na roditeljskih sestankih, v šolah za starše ali pa ob drugih prilikah.

Ne bilo bi prav, če takim željam ne bi ustregli, tem bolj, ker imamo lepe možnosti približati se staršem preko pokrajinskega tiska in radia. Po radiu se oglašamo z vzgojnimi temami že od januarja dalje. Zavedajo se, da želijo ljudje tu in tam kaj vzgojnega prebrati, da čutijo potrebo po takih zapisih, smo se odločili, da se tudi po tej poti približamo našim staršem.

Vsakokrat bomo obravnavali določen vzgojni problem, tak, s kakšnim se srečujejo starši pri vzgajanju svojih otrok. Veselilo nas bo, če se boste oglašali z določenimi vprašanji, odbor PDP se bo potrudil odgovarjati. Vzgojna problematika je izredno pestra in raznolika, zato bomo morali skrbno izbirati take vzgojne probleme, ki bodo zanimali mnoge starše.

Pedagoški delavci Pomurja si močno prizadevajo, da bi kar najbolj pomagali staršem pri vzgoji otrok, iščemo obliko in vsebine, ki bi nas zbližale. V zadnjem času so na tem področju doseženi vidni uspehi. Še boljše pa bo takrat, ko nam bo uspelo ustanoviti vzgojno svetovalnico, saj je le ta Pomurju potrebna. Koliko več ljudi bi prihajalo na vzgojna posvetovanja, tako pa mnogi zaradi prevelike oddaljenosti Maribora, kjer je taka vzgojna svetovalnica, ostajajo raje doma in prepuščajo problematične otroke na milost in nemilost. Mnogi se zanašajo na šole. Žal pa je velikokrat že prepozno. Učitelju ostane samo še ugotovitev, da je zamujeno in očitek staršem, zakaj niso za otroka bolj skrbeli.

Z vzgojnimi nasveti bomo nadaljevali do konca šolskega leta, med počitnicami bomo zaradi prezaposlenosti staršev rubriko vzgojnih nasvetov opustili, a v septembru bi jo znova nadaljevali. Tako časovno razporeditev nam narekujejo posebnosti življenja ljudi v Pomurju. S tem bo omiljena razdalja predavatelji in poslušalci, saj je včasih prav težko dobiti predavatelja v oddaljenejše vasi, v odročne kraje. Prav v takih krajih pa si ljudje želijo nasvetov in so hvaležni za vsako dobronamerno poučitev.

V večjih krajih v Pomurju pa prav tako ne manjka vzgojnih problemov, le ti se močno ločijo od tistih, ki nastajajo na vasi. Že v sami Murski Soboti je vzgojnih problemov prav toliko, kar nam priznavajo sami starši.

Naj na zaključku strnemo osnovno poslanstvo vzgojnih nasvetov: pomagati stašem pri reševanju vzgojnih težav, ki jih jim povzročajo otroci.

Prof. Mladen Tancer

NAŠ MALI INTERVJU

Na pohodu štiri ekipe iz Murske Sobote

Prihodnjo nedeljo bo Ljubljana že devetič pozdravila številne udeležence pohoda »Po poteh partizanske Ljubljane«, ki se bodo zbrali iz najrazličnejših krajev. Pohod bo tokrat imel še posebno svečano obeležje ob 20-letnici osvoboditve mesta Ljubljane in bo torej doslej največja manifestacijsko-tekmovalna prireditev, na kateri bodo udeleženci pohoda obujali spomine na junaško Ljubljano v letih druge svetovne vojne. Tudi Pomurje bodo na pohodu zastopali številni tekmovalci, med katerimi bodo najštevilnejši prav iz Murske Sobote. Obrnili smo se na tov. Mirka Šerugo, ki je poleg Evgena Titana vodja tekmovalcev iz Murske Sobote in ki je že sam večkrat sodeloval na pohodu »Po poteh partizanske Ljubljane«, da nam pove kaj več o udeležbi in pripravah soboških udeležencev. Omenimo naj še, da je Mirko Šeruga zelo prizadeven športni delavec na področju atletike, s katero se je precej časa ukvarjal tudi kot aktivni tekmovalec.

Mirko Šeruga kot tekmovalec

Koliko krat so soboški tekmovalci že sodelovali na pohodu?

Ekipe iz Murske Sobote so na pohodu sodelovale že od vsega začetka kot ekipe šol, TVD Partizan, taborniške organizacije ali zveze borcev.

Kateri uspeh je bil doslej največji, če lahko govorimo o uspehu?

Največji uspeh doslej je dosegla ekipa TVD Partizan leta 1960 v štafetnem teku mestnih reprezentanc na 5 x 7000 m, kjer je od 12 mestnih reprezentanc Jugoslavije zasedla 9. mesto.

Zanima nas, s koliko ekipami bo Murska Sobota zastopana na letošnjem pohodu?

Letos pošiljamo na pohod »Po poteh partizanske Ljubljane«, kar štiri ekipe iz Murske Sobote, kar pomeni doslej največ. Nastopila bo reprezentanca srednjih šol ,ki bo tekmovala pod imenom SŠTV (moška) in sicer v štafeti 5 x 1000 metrov. Ženska reprezentanca mesta Murske Sobote bo tekmovala v štafetnem teku 3 x 1000 m in v tekmovalnem pohodu na 10 km dolgi progi, moška reprezentanca mesta Murska Sobota pa v tekmovalnem pohodu na 25 km dolgi progi .

Od katere ekipe lahko po tvojem mišljenju največ pričakujemo?

Največ lahko pričakujemo od srednješolske ekipe, za ostale pa bo uspeh uvrstitev med prvih 15 ekip. Povem naj, da ekipe sestavljajo sami atleti.

Morda še nekaj poveš o pripravah tekmovalcev?

Za pohod smo se pripravljali na atletskih treningih, katere smo zaradi napornejšega tekmovanja, ki zahteva veliko več vzdržljivosti kot atletsko tekmovanje nekoliko spremenili. Trenirali smo trikrat tedensko, pred samim pohodom pa nameravamo izvesti še kontrolno tekmovanje.

Imaš kakšne posebne želje?

Z ustanovitvijo atletskega kluba »Pomurje« se mi je izpolnila dolgoletna želja. Želim pa, da bi Murska Sobota dobila stadion, ki bi bil sposoben tudi za najkvalitetnejša atletska tekmovanja. Več pozornosti atletiki bi morali posvečati tudi na osnovnih šolah.

-m-

Stajerska rokometna liga

Beltinci : Drava 25 : 15

V nedeljo so v Beltincih gostovali rokometaši Drave iz Ptuja in se v prvenstveni tekmi štajerske rokometne lige pomerili z domačo ekipo. Tekma se je končala z visoko zmago Beltinčanov z rezultatom 25:15 (11:6).

Prijateljski rokomet

Krog : Mladinec 19 : 22

V prijateljski rokometni tekmi sta se v nedeljo v Krogu srečali ekipi Mladinca iz Murskih Črnec in Kroga. Po zanimivi igri se je tekma končala z zmago gostov z rezultatom 22:19 (12:11). Najboljša pri Mladincu sta bila Avguštin in Šebjan, pri Krogu pa Granfol E., Husar

Mladinec: Ščap, Avguštin 10, Furšt 1, Perkič 1, Gajšek 1, Fridrih 2, Šebjan 7.

Krog: Olaj, Husar 5, Mataj J. 3, Mataj S., Borovič 3, Granfol E. 5, Granfol A. 3.

Tekmo je sodil Roškar iz M. Sobote.

Čeprav so domačini že v prvi minuti igre dosegli vodeči zadetek, začetek tekme ni obetal, da bodo Beltinčani slavili tako visoko zmago. Gostje so namreč v proti napadu rezultat izenačili in celo povedli s 3:1. Toda rezultat se je kmalu obrnil v korist domačinov, ki so zaigrali učinkoviteje ter prvi polčas odločili v svojo korist s petimi goli prednosti. V drugem polčasu se je situacija zelo spremenila. Domačini so zaigrali ležerno, kar so izkoristili borbeni gostje iz Ptuja ter iz nekaj hitrih protinapadov rezultat izenačili na 13:13. Zatem so se ponovno zbrali Beltinčani in ob pomoči svojih navijačev s hitro igro popolnoma nadigrali goste in zasluženo dosegli visoko zmago. Najboljši pri Beltinčanih je bil mladi vratar Pučič, ki je branil v velikem stilu in je bil tudi najboljši igralec na tekmi. Poleg njega se je odlikoval še Peterka, ki je dosegel devet golov. Sodnik Žižek iz Maribora je zelo dobro vodil srečanje. Beltičani so nastopili v naslednji postavi: Pučič, Ševančec 5, Miholič, Tosič, Balažic 2, Peterka 9, Kokalj 5, Kovačič 1.

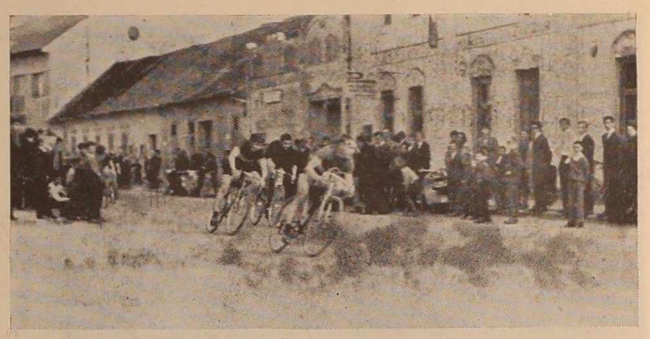

Z nedeljske krožne kolesarske dirke v Beltincih (F. Maučec)

V počastitev prvega maja

Kolesarska dirka v Beltincih

Kolesarski klub »Prekmurje« iz Beltinec je v nedeljo, v počastitev Prvega maja — praznika dela priredil društveno, krožno kolesarsko dirko po Beltincih. Na dirki je skupno nastopilo osem kolesarjev, članov društva, od katerih je bilo 5 članov in 3 pionirji. V konkurenci članov, ki so vozili 15 krogov je zmagal Franc Koler s časom 13,15 pred Kavašem in Šandorjem, ki sta v cilj privozila z istim časom. Sledita še Grabar in Horvat, ki sta dosegla čas 13,17. Vožnja članov je bila zelo zanimiva, saj so vsi vozili v skupini in se do zadnjega ni vedelo kdo bo zmagovalec. Najprej je prevzel vodstvo Koler in nekaj krogov vozil na čelu kolone, nato je prevzel vodstvo Kavaš. Toda v finišu je ponovno prevzel vodstvo Koler in prvi prevozil skozi cilj.

V tekmovanju pionirjev je zmagal Jože Kavaš, ki je 5 krogov prevozil v času 5,10. Sledita Franc Zver 5,12 in Marjan Kavaš 5,16.

lipc--

KOMENTAR POMURSKE NOGOMETNE LIGE

Preveč grobosti-veliko izključenih

Pred kratkim se je pričel spomladanski del prvenstva v pomurski nogometni ligi. Doslej sta bili odigrani dve koli, ki pa se nista končali brez zapetljajev. Tokrat sicer še ne bi mogli dajati komentarja o formi posameznih moštev ali morda o tem, kdo je najresnejši kandidat za osvojitev prvega mesta ali izpada iz lige, ker je šele začetek, moštva pa so pokazala precej nestalno formo. Dejstvo je sicer, da sta vodeči ekipi in najresnejša kandidata za prvo mesto Bakovci in Gradbenik odigrala vsak po eno tekmo in čeprav nista prikazala najboljše igre, imata z ozirom na prednost 6 oziroma 4 točke zaenkrat še največ možnosti, da zadržita vodečo pozicijo na čelu tabele. Toda zavedati se moramo, da smo šele na začetku in da so se nekatere enajstorice precej bolje pripravile za spomladanski del prvenstva, zaradi česar lahko pričakujemo še veliko presenečenj in sprememb na tabeli. Zlasti sta se precej popravili moštvi iz dna tabele Šalovci in Pušča in lahko pričakujemo, da se bosta na vsak način hoteli otresti zadnjega mesta ter s tem izpada iz lige.

Kljub vsemu pa s prvima dvema koloma pomurske nogometne lige nikakor ne moremo biti zadovoljni. Prekinitev tekme v Bogojini, kjer je moštvo Veržeja napustilo igrišče, in katero srečanje bo tekmovalna komisija po vsej verjetnosti registrirala s 3:0 v korist Bogojine ter rekordno število izključenih igralcev, daje dokaj slabo luč temu tako privlačnemu tekmovanju v Pomurju. Res je sicer, da si vsaka enajstorica prizadeva, da zasede čim boljše mesto na tabeli, toda v zadnjem času je na tekmah vse preveč grobosti in nešportnega obnašanja, kar vsekakor zasluži vso grajo. Rezultat tega je tudi kar 8 izključenih igralcev v dveh kolih (Brazda 3, Beltinci, Radgona, Bogojina, Veržej in Puconci po enega). Da ne bi tekmovanje v pomurski nogometni ligi izgubilo na privlačnosti in zanimanju, je potrebno, da tudi sodniki svojo nalogo zadovoljivejše opravljajo, disciplinsko sodišče pri NP pa povzročitelje nešportnega obnašanja čim strožje kaznuje.

Nogometni turnir na Grlavi

Telesno zgojno društvo Partizan Grlava je v počastitev praznika dela in 20-letnice osvoboditve organiziralo mladinski turnir v m. nogometu. Na turnirju je nastopilo 9 ekip iz Ljutomera, Veržeja, Vučje vasi, Cvena, Cezanjevec, Križevec, Noršinec, Pavlovec in Grlave, kar je vsekakor več kot razveseljivo. Po dveh izločilnih kolih so se v zaključni — finalni del tekmovanja uvrstile ekipe Veržeja ,Tehnostroja in Vučje vasi, ki so se nato pomerile vsaka z vsako. Posebna borba se je vodila med ekipama Tehnostroja in Veržeja, ki sta bili zelo izenačeni in se tudi v medsebojnem srečanju razšli z neodločenim rezultatom 1:1. Ker pa se je tekma med Veržejem in Vučjo vasjo končala z zmago Veržeja s 5:0, tekma med Tehnostrojem in Vučjo vasjo pa s 3:0 brez borbe, je tako prvo mesto zaradi boljše razlike v golih pripadlo ekipi Veržeja. Drugi je Tehnostroj, tretja pa Vučja vas. To je bil prvi tovrstni turnir na Grlavi in je uspel, za kar gre priznanje organizatorju TVD Partizan Grlava. Tekmovanje so kot sodniki zadovoljivo vodili dijaki SŠTV iz Murske Sobote. Prvi dve ekipi na turnirju Veržej in Tehnostroj sta prejeli praktični nagradi, prvih pet ekip pa priznanja. Mladinski nogometni turnir na Grlavi naj bi odslej postal tradicionalna prireditev.

POKALNI NOGOMET

Na področju občine Lendava je bilo odigrano prvo kolo tekmovanja za jugoslovanski nogometni pokal. Največje presenečenje je tokrat pripravila enajstorica Zvezde (Dolina), ki je katastrofalno porazila Petišovce. Preseneča tudi zmaga Mladosti (Čentiba) v Benici proti domačemu Graničarju, medtem ko sta bila izida srečanj med Muro (Gaberje) in Elmo (Trimlini) ter Olimpijo (Dolga vas) in Dinamom (Pince) več ali manj pričakovana.

Rezultati I. kola:

Mura : Elma 6:4
Olimpija : Dinamo 6:2
Petišovci : Zvezda 0:10
Graničar : Mladost 2:6

PRIJATELJSKI NOGOMET

Preteklo nedeljo je bil prosti termin za pomurske nogometaše, kar so nekatera moštva izkoristila in odigrala prijateljske tekme. Beltinčani so sprejeli v goste nogometaše Dokležovja in jih visoko premagali z rezultatom 7:1. Nogometaši Nafte so gostovali v Dobrovniku in premagali domačo Brazdo z rezultatom 5:0.

SLOVENSKA MLADINSKA LIGA

Maribor : Mura 2:2 (1:1)

V nedeljo je bila v Mariboru odigrana zaostala prvenstvena tekma Slovenske mladinske lige med enajstoricama Mure iz Murske Sobote in domačim Mariborom. Tekma se je končala neodločeno 2:2 (1:1). V prvem polčasu so bili gosti iz Murske Sobote v rahli terenski premoči, vendar so kljub temu prvi prišli v vodstvo domačini. Rezultat je izenačil Martinuzi, ko je ostro streljal iz kakih 25 m in neobranljivo zadel v mrežo. V drugem polčasu so imeli več od igre domačini, vendar niso znali izkoristiti nekaj ugodnih priložnosti za gol. Drugi gol za Muro je dosegel Kerčmar iz 11-metrovke. Tekmo je dobro sodil Vodnik iz Maribora.

TABLICA SML

Olimpija	18	18	0	0	91:11	36
Rudar	19	13	5	1	61:12	31
Maribor	20	11	3	6	47:26	25
Triglav	19	10	4	4	35:39	24
Železničar	19	9	4	6	40:32	22
MURA	20	9	3	6	46:47	21
Slovan	19	7	4	8	38:49	18
Svoboda	18	7	2	9	34:55	16
Kladivar	18	5	5	8	34:42	15
N. Gorica	19	5	4	10	23:51	12
Delamaris	19	5	2	12	22:34	12
Celje	19	4	4	11	33:38	12
Ljubljana	18	3	3	12	19:51	9
Aluminij	19	2	1	16	25:70	5

Mrzel zopet zmagovalec

V Titogradu so bile prvega maja velike motorne dirke za memorial »Voja Todoroviča«, na katerih so nastopili številni znani jugoslovanski tekmovalci. Tekmovanja so se udeležili tudi člani AMD »Štefan Kovač« iz Murske Sobote Aleš Mrzel in Berden s sovozačem Pojbičem. Ker sta bila Berden in Pojbič edina tekmovalca v kategoriji prikoličarjev, je to tekmovanje odpadlo. Tako je nastopil le Mrzel v kategoriji nad 250 ccm in zanesljivo zmagal. Kljub temu, da je Mrzelu nagajal motor in je bil precej časa na četrtem mestu, mu je uspelo v desetem krogu prehiteti vodeče in je v izrednem finišu z veliko prednostjo (skoraj celi krog) prvi privozil v cilj. To je že druga letošnja zmaga Mrzela.

V nedeljo, 16. maja bo v Beogradu prvenstvo Srbije, na katerem tekmovanju bodo izven konkurence nastopili tudi dirkači AMD »Štefan Kovač« iz Murske Sobote.

Športni turnir v M. Soboti

Klub študentov Prekmurja je v počastitev 1. maja in 20-letnice osvoboditve organiziral v Murski Soboti športni turnir. Turnirja so se udeležile 4 ekipe in sicer Pomurski tisk, Old boys, Enotnost in Akademik in se pomerile v košarki, malem nogometu in šahu. V košarki je bila najboljša ekipa Enotnosti, ki je zasedla prvo mesto pred Akademikom, Old Boysem in Pomurskim tiskom. V malem nogometu je zmagal Pomurski tisk pred Akademikom, Enotnostjo in Old boysem. V šahu pa je zmaga pripadla Akademiku, ki je dosegel 7,5 točke pred Pomurskim tiskom 7 točk, itd. Zmagovalne ekipe so prejele lepe pokale prireditelja.

S kolesi po Sloveniji in Hrvatski

V počastitev prvega maja — praznika dela sta se člana počitniške zveze in planinskega odseka na Srednji šoli za telesno vzgojo v Murski Soboti Ivan Graj in Danilo Bunderl podala na pot s kolesi po Sloveniji in Hrvaški. Kljub slabemu vremenu in naporni vožnji, sta dnevno prevozila 120 km ali skupno 60 km. Pot, ki sta jo ubrala je šla iz Murske Sobote preko Varaždina, Zagreba, Karlovca, Metlike, Novega mesta, Videm-Krškega, Radeč, Celja, Pohorja, Ruške koče, Maribora do Murske Sobote. Spotoma sta si ogledala kulturne spomenike in etnografske znamenitosti ter navezovala prijateljske stike z mladino. Poleg tega sta se posvetila tudi raznim analizam, ki sodijo v poglobitev stroke in pedagoške prakse. Rezultati, ki sta jih dobila so zelo zanimivi, ker sta ugotavljala, kako vpliva dolžina prevožene poti in nadmorska višina na spremembe v organizmu. To je bila že peta vožnja, ki sta jo opravila Graj in Bunderl, računata pa še, da se bosta, ko bodo ugodnejše razmere podala še na Vršič in jadransko obalo. Kljub naporni poti in dežju ter okvarama na kolesih brez katerih tudi ne gre, sta z opravljeno vožnjo udeleženca zelo zadovoljna.

Pohod po slovenski transverzali

V času prvomajskih praznikov so dijaki Srednje šole za telesno vzgojo v Murski Soboti opravili pohod po slovenski planinski transverzali. Skupina planinskih vodičev se je tokrat zaradi vremenskih razmer odločila na primorski del slovenske transverzale Postojna — Koper — Ankaran. Pot je vodila po vrhovih Sv. Trojice — Vremščice — Slamnika in še nekaterih manjših hribov in je trajala pet dni. Druga skupina se je usmerila na Boč in Donačko goro. Ta pohod je trajal le tri dni in so dijaki dobršen del poti prehodili v skupinah. Ostali del slovenske transverzale sedaj zaradi neugodnih vremenskih razmer niso nadaljevali, pač pa predvidevajo, da bodo pohod po Julijskih alpah opravili meseca avgusta.

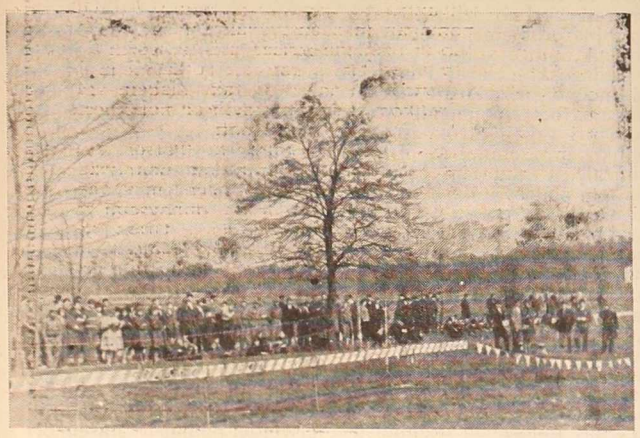

Tudi za atletsko tekmovanje vlada v Murski Soboti veliko zanimanje

SŠTV na SPENTU

V okviru strokovne ekskurzije so si dijaki SŠTV iz M. Sobote ogledali 28. svetovno prvenstvo v namiznem tenisu v Ljubljani. Ogledali so si vsa finalna srečanja, zanimala pa jih je tudi organizacija tekmovanja in scenarij zaključka te velike prireditve .

Do jeseni pod streho

Gradnja ljutomerske kleti bo do letošnje jeseni toliko napredovala, da bo klet pod streho. Prav tako predvidevajo, da bodo do tega časa dokončali tudi dve etaži in tako omogočili vkletenje okrog 50 vagonov letošnjega pridelka. Kot je predvideno, bo klet popolnoma končana do jeseni 1966.

Nogometna enajstorica Dokležovja, ki se trenutno nahaja na drugem mestu občinske nogometne lige M. Sobota.

Festival »Bratstva in enotnosti« v Radgoni in Radencih

Meseca junija letos bodo Radenci in Radgona prizorišče Jugoslovanskega mladinskega festivala »Bratstva in enotnosti«. Na festivalu bo nastopilo okrog 800 mladine iz vseh republik Jugoslavije, nastopila pa bo mladina iz naslednjih mest: Bitole, Nikšiča, Bosanskega Šamaca, Niša, Prištine, Reke, Slavonskega Broda, Subotice, Kranja, Gornje Radgone, Murske Sobote, Lendave in Ljutomera. Festival ima poleg tovariškega srečanja mladine iz vseh republik in kulturnega programa še športni spored, ki ga bodo izvajali vsi udeleženci. Ti se bodo pomerili v košarki (moški in ženske), rokometu (moški), namiznem tenisu, strešportnega programa je bil imenoljanju in plavanju. Za izvedbo van poseben odbor, ki je že sprejel podrobni program športnih prireditev. Program se bo odvijal v Gornji Radgoni in Radencih ter še v nekaterih drugih krajih Pomurja.

V Radencih bo na primer izveden naslednji športni program festivala:

ROKOMET: mladinci 18. junija 1965 — skupina B (Bitola, Niš, M. Sobota, Bosanski Šamac);

KOŠARKA: mladinci — 18. junija 1965 — skupina A (Bitola, Reka, M. Sobota, Bosanski Šamac); **mladinke — 19. junija 1965** — (Priština, Nikšič, Bitola, Murska Sobota);

PLAVANJE: mladinci in mladinke — 18. junija 1965 (Kranj, Reka, Subotica, M. Sobota, Ljutomer, Slatina Radenci);

NAMIZNI TENIS: mladinci in mladinke — 18. in 19. junija 1965 (Kranj, Subotica, Reka, Bosanski Šamac, Murska Sobota);

STRELJANJE: 18. junija 1965 — (Nikšič, Bosanski Šamac, Priština, Reka, Radgona, Murska Sobota, Ljutomer).

Hokejski turnir v G.Radgoni

Strokovni odbor za hokej na travi pri ObZTK v Murski Soboti je skupaj z TVD Partizan Gornja Radgona v počastitev prvega maja v Gornji Radgoni organiziral turnir v hokeju na travi. Na turnirju so nastopile štiri ekipe in sicer: SŠTV in Enotnost iz Murske Sobote, Lipovci in Radgona. Največ uspeha na turnirju so imeli tekmovalci SŠTV iz Murske Sobote, ki so brez poraza in celo brez prejetega gola zasedli prvo mesto ter prejeli prehodni pokal organizatorja. Drugo mesto so zasedli mladi hokejisti iz Lipovec, tretje Radgona in četrto Enotnost. Turnir je uspel tako tekmovalno kot organizacijsko, za kar zasluži priznanje TVD Partizan Radgona, hkrati pa pokazal viden napredek nekaterih hokejistov, kar zlasti velja za Lipovce in Radgono. Na turnirju so bili doseženi naslednji rezultati:

SŠTV : Lipovci 2:0
Enotnost : Radgona 0:0
Lipovci : Eenotnost 2:1
Enotnost : SŠTV 0:4
Lipovci : Radgona 2:2
SŠTV : Enotnost 2:0

Tabela turnirja

1. SŠTV	3	3	0	0	8:0	6
2. Lipovci	3	1	1	1	4:5	3
3. Radgona	3	0	2	1	2:6	2
4. Enotnost	3	0	1	2	1:4	1

PRAZNOVANJE V AVGUSTU

Kot smo že poročali je bilo predvideno praznovanje 40 let nogometa v Pomurju v mesecu maju. Toda zaradi prvenstvenega tekmovanja v drugi zvezni in slovenski nogometni ligi je bilo praznovanje preloženo na poznejši datum. Predvideva se, da bi se naj praznovanje vršilo 6. in 7. avgusta v Murski Soboti s prvotno predvidenim razporedom, to je tudi z nogometnim turnirjem, na katerem bodo sodelovali Olimpija, Maribor, Kladivar in reprezentanca Pomurja.

AKTUALNO

Spomladansko škropljenje sadnega drevja

Če želimo pridelati lepo, zdravo in kvalitetno sadje, moramo posvetiti veliko pozornosti varstvu sadnih rastlin. Izkušnje kažejo, da večina lastnikov sadnih dreves sicer očisti in obreže svoj sadovnjak, zelo malo pozornosti pa posveča zdravstvenemu stanju. Vedeti moramo, da je **predvsem** od zdravstvenega stanja odvisna kvaliteta sadja. Sadno drevje napada cela vrsta škodljivcev živalskega izvora in bolezni glivičnega, bakterijskega in virusnega izvora. Izmed teh jih je nekaj, ki so zelo trdovratni in je za njihovo uničenje potrebno sistematično delo, katerega bomo na splošno razdelili na posamezna časovna obdobja:

1. prvo škropljenje pred cvetenjem (april);

2. drugo škropljenje pred cvetenjem (konec aprila);

3. škropljenje v polni cvet (v začetku maja);

4. prvo škropljenje po cvetenju (sredi maja);

5. drugo škropljenje po cvetenju (ko ima plod velikost lešnika);

6. tretje škropljenje po cvetenju (debelost oreha);

7. četrto škropljenje po cvetenju (koncem junija).

Prvo škropljenje je zamujeno, za nekatere je pa še zgodaj. Zato bomo danes opisali drugo, tretje in četrto škropljenje. Drugo škropljenje pred cvetenjem bi morali izvršiti takoj. Škropimo proti listnim ušem (Medoralis pomi), jabolčnemu cvetličaru (Anthonomus pomorum), škrlupu (Venturia inaequalis) in jablanovi plesni (Podosphaera leucotricha).

Za zatiranje navedenih škodljivcev uporabljamo naslednja sredstva:

Lindan olje 2,5 dcl + Delan 10 dkg + Karathane 5 dkg na 100 litrov vode.

Tretje škropljenje izvršimo v začetku maja v polni cvet. Škropimo proti škrlupu in jablanovi plesni.

Uporabljamo naslednja sredstva:

Zineb 30 dkg + Karathane 5 dkg + koloidno žveplo 30 dkg na 100 litrov vode.

Četrto škropljenje izvršimo sredi meseca maja. S tem škropljenjem zatiramo naslednje škodljivce: škrlup, jablanovo plesen, listne uši, jabolčni zavijač (Carpocapsa pomonella), rdečega pajka (Paratetranychus pilosus) in krvavo uš (Eriosoma lanigerum). Za zatiranje teh škodljivcev uporabljamo naslednja sredstva:

Zineb 30 dkg + Karathane 5 dkg + Matasistox 10 dkg na 100 letrov vode; ali

Delan 7,5 dkg + Karathane 5 dkg + Phenkoptan 10 dkg na 100 litrov vode.

S temi škropivi škropimo tudi koščičarje.

Vsa opisana škropljenja opravlja KIK »Pomurka« — OBRAT ZA KOOPERACIJO. Škropljenje lahko naročite pri delovnih enotah Murska Sobota, Beltinci, Bogojina, Tešanovci, Martjanci, Mačkovci, Puconci, Puževci in Tišina. Navedene enote bodo opravljale škropljenje LE PROTI NAROČILU.

V časr cvetenja ne škropimo z insekticidi, to je s sredstvi proti žuželkam, da ne uničimo čebel.

HP

Pomladna obleka »ALMA« v vseh velikostih in dveh barvah — samo 3.800 din

PRODAJNI SERVIS

Modna hiša

LJUBLJANA - MARIBOR

»Toti teater« v moravskih toplicah!

GOSTINSKO PODJETJE »ZVEZDA« IZ MURSKE SOBOTE bo priredilo **V NEDELJO, 9. MAJA OB 10.30 URI V MORAVSKIH TOPLICAH**

Veseli uvod v novo turistično sezono 1965 s kabaretno - zabavno - glasbenim sporedom.

Sodeloval bo »Toti teater« iz Maribora s humoristi: Štefom, Tinom in Prleškim Frančekom.

Vljudno vas vabi — KOLEKTIV

,Toti teater' v moravskih toplicah

gostinsko podjetje zvezda m. sobota

SERVIS TOMOS

OBVESTILO

Lastniki motornih vozil!

Na osnovi Zakona o obveznem premoženjskem in osebnem zavarovanju, objavljenem v Uradnem listu SFRJ št. 15 z dne 5. aprila 1965 obveščamo vse PRIVATNE LASTNIKE REGISTRIRANIH MOTORNIH VOZIL, da bomo urejali zavarovanja odgovornosti iz naslova »posest in uporaba motornih vozil« v naslednjih dneh:

V OBČINI M. SOBOTA 11., 12. in 13. maja 1965 v prostorih Zavarovalnice od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Prvi dan naj se oglasijo lastniki motornih vozil z začetno črko priimka A — G, drugi dan od H do O in tretji dan od P do Ž.

V OBČINI RADGONA 14. in 15. maja 1965 v prostorih Občinske skupščine Radgona od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Prvi dan naj se oglasijo lastniki motornih vozil z začetno črko priimka A do L, naslednji dan pa od M do Ž.

V OBČINI LJUTOMER 17. in 18. maja 1965 v prostorih Občinske skupščine Ljutomer od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Prvi dan naj se oglasijo lastniki motornih vozil z začetno črko priimka A do L, naslednji dan pa od M do Ž.

V OBČINI LENDAVA 19. in 20. maja 1965 v prostorih Občinske skupščine Lendava od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Prvi dan naj se oglasijo lastniki motornih vozil z začetno črko A do L, naslednji dan pa od M do Ž.

Zglasiti se morajo vsi lastniki registriranih motornih vozil, ne glede na to, če tako zavarovanje že imajo ali ne.

Predložiti pa morajo naslednje listine:

1. Prometno dovoljenje
2. Za vozila, nabavljena po 6. aprilu 1965, tudi račun o nabavi vozila
3. Za že zavarovana vozila — zavarovalno polico zaradi obračuna že plačane premije.

ZA VOZILA V DRUŽBENI LASTNINI BOMO ZAVAROVANJE NAKNADNO UREJALI.

ZAVAROVALNICA MURSKA SOBOTA

AGROSERVIS MURSKA SOBOTA

Iščemo zastopnika

ZA OBMOČJE GORNJE RADGONE

Osebni dohodek po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov zavarovalnice. Kandidati naj vložijo prošnje pri ZAVAROVALNICI MURSKA SOBOTA do 20. maja 1965.

Razprodaja gradbenega materiala

Likvidacijska uprava GRADBENEGA PODJETJA GORNJA RADGONA

OBJAVLJA

da bo razprodaja gradbenega materiala, drobnega inventarja in orodja vseh vrst na sedežu podjetja v času od 4. do 12. maja 1965, vsak dan od 8. do 11. ure.

OBIŠČITE

KOLIŠČE »BOBRI« NA ROKAVU MURE PRI DOLNJI BISTRICI!

Vsak dan plesna glasba in ribe!

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 7. maja — Stanislav
Sobota, 8. maja — Viktor
Nedelja, 9. maja — Gregor
Ponedeljek, 10. maja — Izidor
Torek, 11. maja — Žiga
Sreda, 12. maja — Pankracij
Četrtek, 13. maja — Servacij

dežurna služba

ZDRAVSTVENEGA DOMA MURSKA SOBOTA

7. maja — dr. Lopert
8 maja — dr. Mejačeva
9. maja — dr. Mejačeva
10. maja — dr. Županjevac
11. maja — dr. Lopert
12. maja — dr. Gregorčeva
13. maja — dr. Vlajeva

KINO

MURSKA SOBOTA — 7. in 9. maja angleški barvni kinemaskopski film: »VESELI KLUB MLADIH.« 10. in 11. maja zahodnonemški film: »TOLPA GROZE«. 12. in 13. maja češki film: »NEIZKORIŠČENI ALIBI«.

BELTINCI — 8. in 9. maja francoski kinemaskopski barvni film: »SALAMBO«.

VERŽEJ — 8. in 9. maja madžarski barvni film: »LEILA IN GABOR«.

VELIKA POLANA — 8. in 9 maja slovenski film: »PEŠČENI GRAD«.

LJUTOMER — 8. in 9. maja češki kinemaskopski film: »IKARIA X B 1«. 12. in 13. maja italijanski vistavisionski film: »GARSONJERA«.

BUČKOVCI — 9. maja film: »1000 oči doktorja MABUZEA«.

GORNJA RODGONA — 8. in 9. maja ameriški barvni kinemaskopski film: »ŽIŽI«. 12. in 13. maja francoski barvni film: »KOSILO NA TRAVI«.

ŠALOVCI — 8. in 9. maja ameriški barvni film: »VPRAŠAJ KATEROKOLI.«

APAČE — 8. in 9. maja italijanski barvni kinemaskopski film: »SAMSON PROTI NASILNEŽU«.

ČRENŠOVCI — 8. in 9. maja ameriški barvni kinemaskopski film: »KARNEVAL V NEW ORLEANSU.«

PRODAMO

»AGROSERVIS« MURSKA SOBOTA bo prodal na javni dražbi 13. maja 1965 ob 8. uri:

- **traktor Deutz s prikolico**
- **terensko vozilo Jeep**
- **osebni avtomobil Mercedes**

Vsa vozila so v voznem stanju in registrirana za leto 1965.

Pravico do nakupa traktorja s prikolico ima samo družbeni sektor, za ostali vozili pa tudi zasebni interesenti.

PRODAM

MAGNETOFON »Grundig« prodam. Štefana Kovača 15/P-4, M. Sobota. M-324

MOPED, enosedežni, »Colibri« in žensko kolo ugodno prodam. Vprašati: Kopitarjeva 15, Murska Sobota. M-325

MOTORNO KOLO »Puch«, 250 ccm, letnik 55, ugodno prodam. Jože Brumen, šola Markovci, p. Šalovci. M-326

KUHINJSKI ŠTEDILNIK, lončeno peč, pečko za sobo in kompletno posteljo prodam. Vprašati popoldne v Kidričevi ul. 50, desni vhod, M. Sobota. M-328

HIŠO z gospodarskim poslopjem in 4 ha zemlje, od tega ornica, travnik, gozd in vinograd. Vprašajte v Mostju 81, p. Lendava. M-330

OTROŠKO POSTELJICO z madracom, radioaparat »Tesla« in pečko z dimnimi cevmi ugodno prodam. Škedelj, Kidričeva 28, blok ,M. Sobota. M-331

POHIŠTVO, sobno in kuhinjsko ter štedilnik prodam. Partizanska 96, Lendava. M-332

AVTO ZASTAVA 750 (25.000 km) prodam. Horvat, Titova 15/III, M. Sobota. M-335

MOTORNO KOLO MZ 125 ccm, prodam za 160.000 din. Tešanovci 120, p. Martjanci. M-336

preklici

Podpisani **MIHAEL ZRINSKI IZ VANEČE** 48 obžalujem vse žaljive besede, katere sem izrekel o Franeu Verešu iz Bakovec št. 71, kot neresnične in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. M-333

posredovalec želja

OBRTNIK MIZARSKE STROKE, vdovec, 35 let, oče treh otrok, išče sebi primerno življenjsko tovarišico, po možnosti šiviljo. Ponudbe poslati na upravo lista. M-327

razno

OBVESTILO

MILANU GAIČU, SNEBERJE 13, sporočam, da sem moško kolo »Rog-Šport« št. 432647 prejel v redu. **Karel Štihec**, Rudarska 35, Lendava. M-337

Pred reorganizacijo naših vodnih skupnosti

Nedavno izdani zakon o vodah je v zveznem merilu postavil nove pogoje za delovanje dosedanjih vodnih skupnosti, ki naj bi bile v bodoče gospodarske organizacije z obširnejšim teritorijem. V Sloveniji predvidevajo, da bi bile ustanovljene do 1. julija letos štiri take gospodarske organizacije in sicer za porečje Drave in Mure s sedežem v Mariboru, vodno gospodarski organizacija v celjskem bazenu, ljubljanskem, skupno z Dolenjsko in na Koprskem. Ker podrobnejši republiški predpisi o vodnih gospodarstvih še niso izšli, so nekoliko zastala dela tudi pri melioracijskih delih v Pomurju. Glede na predvideno reorganizacijo doslej tudi ni predvideno, s kolikšnimi sredstvi bo razpolagalo Pomurje oziroma obe naši vodni skupnosti v letošnjem letu.

Razen materialnih pogojev pa je trenutno nejasna tudi organizacijska struktura predvidenih vodnih gospodarstev. V ljutomerski občini se zavzemajo za to, naj bi bila formirana v Ljutomeru posebna ekonomska enota bodočega podjetja, podobno pa bi bilo primerno tudi za Mursko Soboto. Pogoji za formiranje posebnih ekonomskih enot so v Pomurju dani, saj je strokovno usposobljeni kader, ki je doslej uspešno izvajal vsa melioracijska dela, predvsem na Ledavi in Ščavnici. Poleg tega so predvsem za Ščavnico predvidena še obsežna melioracijska dela, ki jih bo mogoče mnogo lažje izvajati, če bo formirana v Ljutomeru ekonomska enota in ne samo delovišče.

Tri leta počitniškega doma v Lovrečici

Te dni poteka tri leta, odkar je bil na pobudo nekaterih gospodarskih organizacij ustanovljen v Lovrečić pri Umagu Dom počitniške skupnosti Gornja Radgona, namenjen rekreaciji delavcev in uslužbencev, članom počitniške skupnosti. V tem času je letovalo 740 odraslih in 283 otrok.

Na nedavnem občnem zboru počitniške skupnosti so ugotovili, da število letujočih pada, ker letuje zaradi pomanjkanja sredstev vedno manj neposrednih proizvajalcev, zato je bilo rečeno, naj bi sindikalne organizacije posredovale pri organih samoupravljanja, da bi delovne organizacije nudile dotacije za letovanje, kar bi omogočilo, da bi lahko koristno uporabili dopust tudi delavci in uslužbenci z nižjimi tarifnimi postavkami. Delovne organizacije bi morale z regresi omogočiti neposrednim proizvajalcem bivanje v počitniškem domu. Počitniška skupnost v Gornji Radgoni je morala premostiti razne finančne težave, ki so jih pomagali reševati občinska skupščina in nekatere gospodarske organizacije, od katerih velja posebej omeniti vodno skupnost, ki je prispevala za urejevanje doma 2 milijona dinarjev.

Letošnja sezona se bo pričela 20. junija. Do 10. julija bo počitniški dom rezerviran za otroke v njem bo letovalo 80 otrok nato pa bo pripravljen za odrasle.

IKA

ČEPINCI

Mladinski aktiv Markovci — Čepinci se je 24. in 25. aprila predstavil občinstvu z uspešno uprizoritvijo komedije »Poročil se bom s svojo ženo«. Mladi igralci so se ves čas pripravljali zelo zavzeto in resno. Obisk na obeh predstavah je bil zadovoljiv, saj je bila dvorana v zadružnem domu v Čepincih obakrat polna. Uprizoritev so mladinci vključili v program praznovanja Prvega maja in 20-letnice osvoboditve.

EB

IZ LJUTOMERSKE SKUPŠČINE

V Ljutomeru se bo v soboto sestal svet za finance, ki bo obravnaval realizacijo planskih nalog v letošnjem prvem tromesečju ter dotok proračunskih dohodkov za omenjeno obdobje. Svet bo razpravljal tudi o stanju obrti v občini ter o odloku o premijah za mleko.

Prihodnjo sredo se bo sestal zbor delovnih skupnosti občinske skupščine, ki bo obravnavala nove gospodarske ukrepe ter tromesečno realizacijo družbenega plana.

V soboto bo za tem seja obeh skupščinskih zborov, na dnevnem redu pa je konstituiranje skupščine volitve in imenovanje ter razprava o obrti.

KOMPAS

POSLOVALNICA MURSKA SOBOTA
JUGOSLAVIJA

PO SREDOZEMLJU — tradicionalno krožno potovanje z motorno ladjo »Jugoslavija« v oktobru. Prijavite se čimprej!

DOLOMITI — 4-dnevno potovanje z avtobusom po Dolomitih. Zadnji rok prijav!

AVSTRIJA IN ČSSR — 7-dnevni KOMPASOV RALLY z osebnimi avtomobili. Prijave do 20. maja.

PARIZ — 8-dnevno potovanje z avtobusom in vlakom. Prijave do 20. maja.

RIM — Razstava elektronike. — Prijave do 15. maja.

VODSTVOM ŠOL — Za šolsko mladino po Sloveniji po znižanih cenah. Zahtevajte programe v vseh poslovalnicah KOMPASA.

ZELENICA — Sončna pobočja ZELENICE vabijo na idealno spomladansko smuko. KOMPASOVA ŽIČNICA obratuje redno vsak dan.

Prijave za izlete sprejemajo vse poslovalnice KOMPASA, kjer dobite tudi programe posameznih izletov.

ZAHVALA

Ob nenadni in tragični smrti našega dragega, dobrosrčnega in skrbnega moža, zlatega očeta, dedeka, tasta, svaka in strica

Ludvika Berglesa

TRGOVCA V POKOJU

se prisrčno zahvaljujemo vsem, ki so nam v bridkih dneh žalosti pomagali in sočustvovali z nami, vsem, ki so nam ustno in pismeno izrazili sožalje, vsem darovalcem vencev in cvetja, s katerim so zasuli grob nepozabnega, in vsem, ki so se ob tako slabem vremenu in v tako velikem številu poslovili od pokojnega in ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Posebno zahvalo izrekamo kolektivu »Potrošnika« iz Murske Sobote, »Petrolu«, iz Ljubljane, učiteljskemu kolektivu od Grada in iz Kobilja, učencem V. razreda od Grada, gasilski četi od Grada, duhovščini za poslovilne besede, sosedom, sorodnikom iz Graza, sorodnikom iz Moravec in Kajžerja, vsem znancem in prijateljem za izkazano čast našemu dragemu pokojniku.

Grad, Kobilje, Ljubljana, 20. aprila 1965.

Hvaležni: žena Marija, sin Leo z družino, hčerki Hilda in Hedvika z družinama ter ostalo sorodstvo.

POMURSKI VESTNIK — List izdaja in tiska Časopisno založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — List pošiljamo samo po predplačilu — Nenaročenih rokopisov ne vračamo in ne odgovarjamo zanje — Naročniški in oglasni oddelek, Murska Sobota, Kidričeva ul. 4, telefon 21-064 — Naročnina celotna 1.000 dinarjev, polletna 500 dinarjev, za inozemstvo letna 2.000 dinarjev — Tekoči račun pri NB v M. Soboti št. 605-11 1-365

naša nagradna SLIKANICA 20 LET SVOBODE

IZ NOB: V odgovoru navedite, s katerim dogodkom iz NOB je povezana spominska plošča in obe hiši (desno zgoraj, desno spodaj) in dodajte še kraj, mesec in leto tega dogodka.

IZ REKLAMNEGA ALBUMA NAŠIH DELOVNIH ORGANIZACIJ: Predstavljamo vam dva objekta z notranjim in zunanjim fotografskim posnetkom. Uganite, za katera gospodarska objekta gre v tem primeru, kje stojita in čemu služita.

Podvprašanje: Navedite točen naslov znane kmetijske delovne organizacije na Murskem polju in koliko obratov ima ta organizacija.

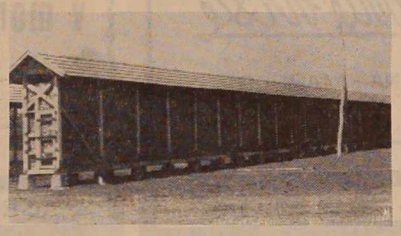

GPS — 15

Izrežite oznako GPS-15 in jo pošljite skupno s pravilnimi odgovori na 3 zastavljena vprašanja v tej nagradni slikanici na naslov: Uredništvo Pomurskega vestnika, Murska Sobota, Kidričeva 4.

Podjetje, katerega vam predstavljamo v tej nagradni slikanici, bo nagradilo 1. reševalca in ga povabilo na obisk v svoj kolektiv. Pomurski vestnik bo nagradil reševalce, ki bodo poslali pravilne odgovore na zastavljena vprašanja v celotni seriji naše nagradne slikanice »20 let svobode«.

Pomurski vestnik bo prispeval 13 nagrad v skupnem znesku 150.000 din. Srečne reševalce pa bomo v prvem in drugem primeru določili z žrebanjem. Torej: odgovoriti je potrebno na tri zastavljena vprašanja v vsaki slikanici.

Razen tega bomo posebej nagradili reševalce, ki bodo poslali najboljši dopis o osebnosti ali dogodku iz NOB, katerega objavljamo v tej nagradni slikanici. Najboljši dopisi bodo tudi objavljeni v Pomurskem vestniku s podpisi avtorja.

Rok za dostavo rešitev in dopisov je 10 dni — t. j. do sobote pred tednom, ko bo izšla druga številka Pomurskega vestnika. Takrat bomo tudi objavili rešitev te nagradne slikanice.

Žrebanje bo opravljeno ob zaključku objavljanja celotne serije naših nagradnih slikanic.

O DVOLETNEM GOSPODARJENJU KMETIJSKE ZADRUGE ČRENSOVCI — O DVOLETNEM GOSPODARJENJU KMETIJ

Prvo leto uresničevanja sedemletke — uspešno

Kot smo v našem listu že pisali, ima Kmetijska zadruga Črensovci jasno začrtan sedemletni plan svojega gospodarskega razvoja. Ta plan pa praktično pomeni start na eno milijardo din bruto dohodka, kar je za tamkajšnje dosedanje razmere prav smelo predvidevanje. In ta načrt so v črensovski zadrugi že tudi začeli uspešno uresničevati. O tem nas prepriča dvoletno gospodarjenje zadruge in še zlasti v lanskem letu, ki pomeni prvo etapo pri uresničevanju zastavljenega srednjeročnega gospodarskega načrta.

Seveda bodo med uresničevanjem plana še marsikaj dodali ali dopolnili. Tako na pr. pravijo v zadrugi, da imajo v okolišu pridne ljudi, dobro zemljo in tudi precejšnja sredstva za uveljavljanje sodobne agrotehnike. Zakaj ne bi potem začeli razmišljati tudi o uspešni borbi proti enemu izmed treh zaviralnih elementov v kmetijstvu — proti suši. To bi se dalo doseči z zgraditvijo razmeroma enostavnega sistema za navodnjavanje zemljišč, saj je okrog 2.000 hektarov zemlje v zadružnem okolišu obkrožene z vodo iz bližnje Mure.

Pa pustimo to stvar bodočnosti in se vrnimo v sedanjost!

Gospodarjenje v črensovski kmetijski zadrugi obeležuje dinamični napredek, ki je značilen tudi za letošnji gospodarski start. Če vzamemo za primerjavo leto 1962, potem je celoten dohodek narasel od 196 na 512 milijonov din. Tu je mišljena vplačana realizacija. Značilnost tega gospodarskega napredka je tudi v tem, da je v letu 1963 in 1964 znatno narasla vrednost lastne proizvodnje — od 17 na 92 milijonov din — in kooperacije — od 3 na 54 milijonov din. Vrednost osnovnih sredstev zadruge se je povečala od 102 na 215 milijonov din. Naravnost rekorden je porast porabe krmil — koncentratov — od 15 na 1.200 ton in umetnih gnojil od 286 na 550 ton. V letu 1962 so porabili 52 ton kvalitetnih semen, v dveletnem obdobju pa je porasla poraba semen na 255 ton. Povsem razumljivo je, da je takšno gibanje moralo ugodno vplivati na porast poljedelske in travniške proizvodnje: zlasti očitni so rezultati pri pridelovanju pšenice in krompirja. V črensovski zadrugi so lani na okrog 70 odst. travnikov opravili tretjo košnjo in tako pridobili znatno večje količine kvalitetne krme. Pri proizvodnji mesa pa je v dveletnem obdobju zabeležen takšen porast: pri govejem mesu za 136 ton, pri mesu od prašičev pa za 286 ton.

Zadruga si je v dveh letih ustvarila okrog 50 milijonov lastnih sredstev v taki ali drugačni obliki. Mnogo je bilo opravljenega tudi udarniškega dela, s čemer je tudi kolektiv mnogo prispeval k »bogatitvi« zadruge (križišče v Črensovcih, gradnja kolišča Bobri, gradnja hlevskih in skladiščnih objektov itd.). Zapišemo lahko, da je zadruga v Črensovcih pomemben, če že ne celo glavni faktor pri utiranju splošnega napredka v vsem zadružnem okolišu, posebno pa še v njegovem središču — Črensovcih, kjer je z velikim deležem zadruge povezana gradnja križišča, krajevne razsvetljave, vaškega doma, frizerskega salona, kinematografa itd. Vzgled iniciative in razumevanja širših koristi je vključevanje zadruge v turistična prizadevanja — s kolišče Bobri. Tudi v drugih krajih se je zadruga že afirmirala kot desna roka prebivalcev pri urejanju vaških domov in drugih komunalnih problemov. Zadruga je z lastnimi pridelki uspešno posredovala tudi pri zbijanju cen žitu v kritičnem času, ko je nekaterim kmetovalcem zmanjkalo žita in so ga morali kupiti, nekateri večji kmetovalci pa so mu zaradi večjih lastnih zalog navijali cene.

Zaposlenost se je v zadnjih dveh letih povečala od 21 na 47. Zadruga se je okrepila tudi s strokovnim kadrom, vendar pa v zadrugi menijo, da bodo morali angažirati še nekaj kmetijskih tehnikov, saj vidijo v stalnem strokovnem kontaktiranju s kooperanti doseganje se večjih uspehov v kooperaciji in njeno večjo rentabilnost.

Zanimivo je tudi, da se je kljub povečanju števila zaposlenih povečala realizacija bruto dohodka na zaposlenega: od 8,750.000 din na 11,100.000 din ali čistega dohodka od 612 na 824.000 din. Proizvodne stroške pa so zmanjšali v razmerju z gibanjem bruto dohodka za celih 2 odst.

Tudi v letošnjem prvem četrtletju so zadovoljni z gospodarskimi dosežki, ki so nadaljevanje že lani započete dinamike. V letu 1962 so v prvih dveh mesecih dosegli 25 milijonov din bruto dohodka, letos že 80 milijonov din ali 5 milijonov din čistega dohodka; za celo prvo tromesečje pa znaša bruto realizacija dohodka 137 milijonov din .

Doseženi uspehi pri ustvarjanju bruto in čistega dohodka zadruge je rezultat naglega povečanja strokovnega kadra, povečanja kmetijske mehanizacije in pravočasne usmeritve v razvoj lastne proizvodnje in kooperacije. Prav v tem obdobju se je močno razvila kooperacija v živinoreji (govedoreja in prašičereja). V drugi polovici lanskega leta pa je tovrstni kooperaciji močno zmanjšana rentabilnost zaradi podražitve koncentratov in nizke prodajne cene prašičem. Zaradi tega pojava so začeli kmetje v okolišu opuščati pitanje večjega števila prašičev. Zato si zadruga močno prizadeva da bi povečala število kooperantov z manjšim številom prašičev, kar bi dalo enak rezultat; seveda ob tem, da bi kooperanti uporabljali pri reji prašičev samo okrog 50 odst. koncentratov, ostalo pa lastno krmo. V zadnjem času je opaziti tudi znaten porast števila kooperantov v govedoreji, travniški in poljedelski proizvodnji. Tako se je število zadružne živine v kooperaciji povečalo od lanskih 23 na letošnjih 280 glav. Zavoljo ugodnejših cen mleku in teletom, kakor tudi zaradi obetajoče dobre letine krme pa pričakujejo letos v zadrugi še očitnejši napredek v govedoreji.

Svojevrsten problem v črensovski zadrugi predstavlja relativno zelo gosta naseljenost. En prebivalec namreč pride že na 45 arov obdelovalne zemlje, kar pomeni, da kmetje pridelajo zelo malo tržnih viškov in tako malo ustvarjajo tudi za lastno reprodukcijo. To seveda narekuje zadrugi nekatere izjemne naloge in tudi usmeritve v kmetijski proizvodnji. Tako mora imeti zadruga v svojih skladiščih vedno zadostne zaloge krmil vseh vrst, zato je tudi zgradila večja skladišča s skupno zmogljivostjo okrog 100 vagonov. Ob takih razmerah pa zadruga zelo težko izhaja brez zadostnih obratnih sredstev, ki pa so z letošnjimi ukrepi dokaj omejena. To pa je kajpak problem zase!

GOSPODARSKO-PROPAGANDNA REPORTAŽA

MILAN FILIPČIČ:

REICHSTAG V PLAMENIH

Dimitrov: »To, kar je Göring trdil, je vrhovni tožilec razvijal dalje, in sicer kot najvišji tožilec. Vrhovni tožilec dr. Werner je dejal: ‚Komunistična partija je bila v takem položaju, da se je morala ali umakniti brez borbe, ali pa sprejeti borbo, čeprav svojih priprav ni končala. To je bila edina možnost, ki je pri obstoječih okoliščinah ostala kompartiji. Ali da se odreče svojemu cilju brez borbe, ali pa da se odloči za obupen korak in stavi vse ‚va bangue', kar bi pri določenih okoliščinah lahko rešilo njen položaj. Stvar bi lahko propadla, toda tudi tedaj položaj ne bi bil hujši, kot če bi se kompartija umaknila brez borbe'.

Ta teza, ki jo pripisuje kompartiji, ni komunistična teza. Takšna predpostavka je dokazala, da komunistično partijo Nemčije njeni sovražniki zelo slabo poznajo. Kdor se želi uspešno boriti s svojim sovražnikom, ga mora zelo dobro poznati. Prepoved partije, razpustitev množične organizacije in izguba legalnosti so težki udarci za revolucionarni pokret. Toda to še zdaleč ne pomeni, da je s tem vse izgubljeno.

V februarju 1933. leta je komunistična partija bila v nevarnosti, da jo prepovejo. Komunistični tisk so že prepovedali, pričakovali smo tudi prepoved komunistične partije. Komunistična partija Nemčije je to pričakovala. O tem so govorili i v manifestih i v listih. Komunistična partija Nemčije je zelo dobro vedela, da so v mnogih državah komunistične partije prepovedane, toda da so kljub temu še nadaljevale svojo dejavnost in borbo. Komunistične partije so prepovedane v Poljski, Bolgariji in v drugih državah.

O tem lahko govorim na osnovi izkušenj kompartije Bolgarije. Po vstaji 1923. leta je bila kompartija Bolgarije prepovedana, toda nadaljevala je z delom, čeprav je to zahtevalo številne žrtve. Postala je močnejša, kot je bila pred 1923. letom. To razume vsak človek, ki je sposoben presojati.

Kompartija Nemčije, celo kot ilegalna, lahko tudi v primernem položaju izvede revolucijo. To kaže izkušnja kompartije Rusije. Kompartija Rusije je bila ilegalna, trpela je krvava preganjanja, toda tudi poleg tega je delavski razred na čelu s komunistično partijo prišel na oblast. Voditelji kompartije Nemčije niso mogli soditi, češ sedaj je vse izgubljeno in se vprašanje postavlja ali — ali: ali vstaja ali smrt.

V vodstvu kompartije se tako neumna misel ni mogla roditi. Kompartija Nemčije je natančno vedela, da bo ilegalna borba zahtevala mnogo žrtev in da bo zahtevala hrabrost in požrtvovalnost, toda prav tako je vedela, da se bodo njene revolucionarne sile okrepile in da se bo pokazalo, da je sposobna uresničiti naloge, ki so pred njo. Glejte, zato je popolnoma izključeno, da bi kompartija Nemčije v tem obdobju igrala ‚va banque'. K sreči komunisti ne gledajo tako ozko kot njihovi sovražniki in ne izgubljajo prisotnosti duha niti v najtežjih trenutkih.

K temu je treba dodati, da so kompartija Nemčije in kompartije drugih držav sekcije Komunistične internacionale. Kaj predstavlja Komunistična internacionala? Dovolil si bom citirati 1. člen statuta Komunistične internacionale:

‚Komunistična internacionala — mednarodno združenje delavcev predstavlja združenje komunističnih partij posameznih držav, edinstveno svetovno komunistično partijo.

Ker je Komunistična internacionala voditelj in organizator svetovnega revolucionarnega pokreta, nosilec načel in ciljev komunizma, se bori za to, da pridobi večino delavskega razreda in široke sloje siromašnih kmetov za vzpostavitev svetovne diktature proletariata, za uresničenje svetovne zveze socialističnih sovjetskih republik, za popolno uničenje razredov in za uresničenje socializma te prve etape komunistične družbe'.

V tej milijonski svetovni stranki Komunistične internacionale je najmočnejša kompartija Sovjetske zveze. Le-ta je vladajoča stranka v Sovjetski zvezi, največji državi na svetu. Kominterna, Komunistična partija sveta, ocenjuje politični položaj skupno z vodstvi komunističnih partij vseh držav. Komunistična internacionala, kateri so neposredno odgovorne vse njene sekcije, ni organizacija zarotnikov, temveč svetovna partija. Takšna svetovna partija se ne igra z vstajo in revolucijo. Takšna svetovna partija ne more milijonom svojih članov uradno govoriti eno, istočasno pa delati tajno nekaj popolnoma drugega. Takšna partija, dragi dr. Sack, ne pozna dvojnega knjigovodstva!«

Dr. Sack se ne more premagati: »Dobro, kar nadaljujte vašo komunistično propagando.«

Dimitrov: »Takšna partija, ko se obrača množicam mnogih milijonov proletarcev, ko odloča o taktiki in najbližjih nalogah, dela to resno, zavedajoč se popolnoma svoje odgovornosti. Navedel bom tukaj sklep XII. plenuma Izvršnega komiteja Komunistične internacionale. Ker so ta sklep čitali tukaj na sodišču, imam tudi jaz pravico prečitati ga. Soglasno s tem sklepom je bila osnovna naloga kompartije Nemčije sledeča:

‚Da mobilizira milijonske množice delovnega ljudstva za zaščito njihovih nujnih koristi proti ropanju s strani monopolističnega kapitala, proti fašizmu, proti izrednim dekretom, proti nacionalizmu in šovinizmu in da s širjenjem gospodarskih in političnih stavk, z borbo za proletarski internacionalizem in z demonstracijami vodi množice k splošni politični stavki; da pridobiva odločujoče socialdemokratske množice in da odločno obvlada slabosti sindikalnega dela. Glavna parola, katero mora postaviti kompartija Nemčije proti paroli fašistične diktature — Tretji Reich — in prav tako proti paroli socialdemokratske stranke — Druga republika — je parola za delavsko kmečko republiko, to je za sovjetsko socialistično Nemčijo, ki prav tako jamči možnost prostovoljne priključitve avstrijskega ljudstva in drugih nemških pokrajin.'

Množično delo, množična borba, množični odpor, enotna fronta, nobene avanture! To sta alfa in omega komunistične taktike.

V LENDAVSKI INDUSTRIJI DEŽNIKOV IN PLETENIN

Ugoden proizvodni start

V INDIP — INDUSTRIJI DEŽNIKOV IN PLETENIN V LENDAVI so nedavno tega analizirali gospodarske in poslovne rezultate, ki so jih dosegli v I. tromesečju letošnjega proizvodnega leta. In zopet lahko zapišemo, da so s temi rezultati lahko zadovoljni, saj jim manjka komaj za las do četrtinke izpolnitve letnega plana, katerega pa so si letos zelo visoko zastavili: od 1 milijarde in 245 milijonov din doseženega skupnega dohodka v lanskem letu na 1 milijardo in 770 milijonov din skupnega dohodka v letošnjem letu.

Letošnji ugoden proizvodni start delovnega kolektiva tega podjetja je tolikanj bolj prepričljiv, če upoštevamo tudi nekatere momente in pojave, ki niso ugodno vplivali — trenutno namreč! — na izpolnjevanje letnega plana po vrednosti in količini. Tako so letos sprejeli v tovarno kar 60 novih ljudi, katere je bilo potrebno šele priučevati, čeprav letni plan krepko računa z njihovo polno udeležbo in deležem v proizvodnji. S pomočjo Delavske univerze iz Lendave so v podjetju organizirali tudi seminar za pridobitev kvalifikacije. Seminar je obiskovalo 40 delavcev, ki so po končanem izobraževalnem programu prav te dni opravljali zaključne izpite.

Kljub vsemu pa so V LENDAVSKI INDUSTRIJI DEŽNIKOV IN PLETENIN izpolnili v I. tromesečju že 24,73 % letnega proizvodnega plana po vrednosti, kar pomeni povečanje za 73,3 % v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta. Ti pokazatelji pa so pri količinski realizaciji proizvodnje nekoliko manj ugodni: v obratu dežnikarna so po količini izpolnili 21 % letnega plana ali za 30 % več kot lani v enakem časovnem obdobju, v obratu pletiljstvo pa 18,4 % letnega plana ali za 50,8 % več kot v I. tromesečju lanskega leta.

Pojasnimo si še, odkod tolikšna razlika med realizacijo po količini in vrednosti proizvedenih izdelkov! Skrivnost — če jo seveda lahko tako imenujemo — je predvsem v asortimanu izdelkov. Za tržišče so namreč proizvajali pred zahtevnejše in seveda tudi dražje izdelke, kot pa so sprva planirali: v dežnikarni predvsem zložljive dežnike in senčnike za nastopajočo turistično sezono, medtem ko so v obratu pletiljstva delali pretežno za izvoz, saj so kar 2 tretjini proizvodov tega obrata izvozili. Ob vsem tem kaže omeniti tudi to, da so kljub že sklenjenim izvoznim dogovorom planirali več izdelkov za domače tržišče, zdaj pa so se jim odprle nekatere nove možnosti za vključitev v mednarodno delitev dela. Tako se bosta državam — uvoznicam njihovih kvalitetnih izdelkov letos pridružili še Čehoslovaška (izdelki pletiljstva!) in Romunija (dežniki!). V podjetju že sedaj povsem zanesljivo in realno računajo s tem, da bodo letni plan izvoza dosegli ob zaključku prvega polletja z najmanj 50 %, kar bo vsekakor ugodno vplivalo tudi na realizacijo letnega plana po vrednosti proizvodov.

Kot v marsikaterem našem podjetju — tako so imeli v začetku leta tudi v INDUSTRIJI DEŽNIKOV IN PLETENIN V LENDAVI dokajšnje težave zaradi pomanjkanja reprodukcijskega materiala, vendar pa so ta problem vsaj trenutno rešili in si zagotovili dovolj reprodukcijskega materiala za letošnje proizvodno leto. Pri tem prizadevanju jih je kajpak precej stimulirala tudi letošnja, še bolj intenzivna usmeritev k izvozu izdelkov na tuja tržišča.